

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

**«ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ &
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ»**

ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΥΜΦΩΝΟ ΓΙΑ ΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΣΠΑ 2014 - 2020

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΔΡΑΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΑ ΔΡΑΣΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΕΤΑΚ
«ΕΡΕΥΝΩ ~~Α~~ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	3
I.1.1 – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ .	3
I.1.2 – ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	4
I.1.3 – ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	7
I.1.4 – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	7
I.1.5 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ	9
I.1.6 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	9
I.1.6.1 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	9
I.1.6.2 – ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	12
I.1.7 – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ	13
I.1.8 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	16
I.1.9 – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	19
I.1.10 – ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ	19
I.1.10.1 – ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	19
I.1.10.2 – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ	20
I.1.10.3 – ΕΓΚΡΙΣΗ	26
I.1.10.4 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	26
I.1.11 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ	27
I.1.11.1 – ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	27
I.1.11.2 – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ...	28
I.1.11.3 – ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	31
I.1.12 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ	33
I.1.13 – ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ	36
I.1.14 – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	36
I.1.14.1 – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	36
I.1.14.2 – ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ	37
I.1.14.3 – ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ	38
I.1.14.4 – ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ	38
I.1.15 – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ	38

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Δράση «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» χρηματοδοτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» (ΕΠΑΝΕΚ), Άξονες Προτεραιότητας (Α.Π.) 1 «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες» και 1Σ «Ανάπτυξη επιχειρηματικότητας με Τομεακές προτεραιότητες – Στερεά Ελλάδα και Νότιο Αιγαίο», Θεματικός Στόχος 1, Επενδυτική Προτεραιότητα 1β Ειδικός Στόχος 1.1. «Αύξηση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και συνεργασιών για την ανάπτυξη καινοτόμου επιχειρηματικότητας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3)».

Η στόχευση της Δράσης εντάσσεται στις επενδυτικές προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης που ορίζονται στο άρθρο 5 σημείο 1β του ΕΚ αριθ. 1301/2013.

Οι παρεμβάσεις της Δράσης εμπίπτουν στις ενέργειες για την ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της επίδειξης σε λειτουργούσες επιχειρήσεις, για την παραγωγή νέων ή βελτιωμένων προϊόντων, την ανάπτυξη δεσμών και συνεργειών μεταξύ επιχειρήσεων, κέντρων έρευνας και ανάπτυξης και του τομέα της ανώτατης εκπαίδευσης καθώς και την υποστήριξη της κατοχύρωσης των ερευνητικών αποτελεσμάτων και γενικότερα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας.

1.1.1 – ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η νομική βάση της Δράσης «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» είναι:

1. Το εγκεκριμένο από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή «Σύμφωνο Εταιρικής Σχέσης (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020, αρ. απόφασης C(2014)3542.final/23.05.2014.
2. Η Απόφαση Ε.Ε. με αριθμό C(2014)10162 final/18.12.2014 που αφορά την έγκριση του Ε.Π. «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».
3. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 της Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
4. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1301/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013 για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και την κατάργηση του υπ. αρ. 1080/2006 Κανονισμού του Συμβουλίου.
5. Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής).
6. Η Ανακοίνωση της Επιτροπής 2014/C 198/01 «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία»
7. Ο Νόμος 4314/2014 "Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014–2020" (Α 265) όπως ισχύει.
8. Ο Νόμος 4310/2014 "Έρευνα Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία και άλλες διατάξεις" (Α 258) όπως ισχύει.
9. Η ΚΥΑ "Έγκριση της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης 2014 -2020" με ΑΠ 82193/ΕΥΣΣΑ 1810 /4.8.2015 (Β 1862) (ΑΔΑ:ΩΖΖΚ465ΦΘΘ-ΡΗ8)

10. Η Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (Β 1822) «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχος νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων»
11. Το με Α.Π. 12078/ΕΥΘΥ/1150/25.11.2015 έγγραφο της ΕΥΘΥ με θέμα: «Περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για τα ΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020 που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΤΣ στο πλαίσιο του Στόχου: Επενδύσεις στην Ανάπτυξη και την Απασχόληση».
12. Η με ΚΥΑ με Α.Π. 126829/ΕΥΘΥ/1217/21.12.2015 (Β 2784) με θέμα «Σύστημα Δημοσιονομικών Διορθώσεων και Διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση Προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 4314/2014».
13. Την ΥΑ 62550/10.6.2016 (Β1738) "Σύσταση Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού (Escrow Account)"

Το σύνολο του νομοθετικού πλαισίου είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του ΕΠΑνεΚ και της ΕΥΔΕ-ΕΤΑΚ. **xxxx**

I.1.2 – ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Βασικός στόχος της ενιαίας δράσης «**Ερευνώ – Δημιουργώ – Καινοτομώ**» είναι η σύνδεση της έρευνας και της καινοτομίας με την επιχειρηματικότητα και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων προς διεθνείς αγορές, με σκοπό τη μετάβαση στην ποιοτική καινοτομία επιχειρηματικότητα και την αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας. Η δράση αυτή έχει ως σκοπό την άμεση και αποτελεσματική διοχέτευση των διαθέσιμων πόρων για την προώθηση ερευνητικών δραστηριοτήτων και την εφαρμογή καινοτομιών στις επιχειρήσεις και ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω μίας σειράς παρεμβάσεων.

Στόχοι της δράσης:

- Οικονομική ανάπτυξη βασισμένη στη γνώση και τη βιώσιμη εξειδίκευση
- Ενσωμάτωση της νέας γνώσης και της καινοτομίας στα υπάρχοντα αλλά και σε νέα προϊόντα, υπηρεσίες, παραγωγικά συστήματα και αλυσίδες αξίας
- Σύνδεση της ακαδημαϊκής έρευνας με τις ανάγκες της αγοράς και την οικονομία.

Προϋπόθεση για την επίτευξη των στόχων της δράσης είναι η επικέντρωση των πόρων και των προσπαθειών σε επιλεγμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας και σε πεδία παρέμβασης, όπου ανιχνεύεται δυναμικό επιχειρηματικότητας και ερευνητικής αριστείας σύμφωνα με την εθνική στρατηγική έρευνας και καινοτομίας για έξυπνη εξειδίκευση (στρατηγική RIS3), σε εθνικό καθώς και σε περιφερειακό επίπεδο, με σκοπό τον εκσυγχρονισμό, τη διαφοροποίηση και την εκμετάλλευση νέων ευκαιριών στην ελληνική οικονομία.

Η Δράση αποσκοπεί στην ικανοποίηση των αναγκών των επιχειρήσεων και των υπόλοιπων φορέων που δραστηριοποιούνται στο οικοσύστημα της έρευνας και καινοτομίας, καλύπτοντας το μέγιστο δυνατό φάσμα των δυνητικών Δικαιούχων. Οι ενισχυόμενες επιχειρήσεις είναι δυνατόν να κατατάσσονται σε όλες τις κατηγορίες με βάση το μέγεθός τους (μικρές, μεσαίες, μεγάλες). Οι προτάσεις που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο της Δράσης μπορούν να υποβάλλονται

είτε από μεμονωμένες επιχειρήσεις, είτε από ομάδες επιχειρήσεων, είτε από συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς.

Για την υλοποίηση των σχεδίων τους, οι δυνητικοί Δικαιούχοι μπορούν να δημιουργήσουν το κατάλληλο για την περίπτωση τους μίγμα ενεργειών, αξιοποιώντας ένα ευρύ φάσμα ενισχυόμενων δαπανών από τις ακόλουθες κατηγορίες:

- κλασικές δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (π.χ. βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας)
- δράσεις προώθησης της καινοτομίας (π.χ. απόκτηση/ επικύρωση/ προστασία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, απόσπαση προσωπικού από οργανισμούς έρευνας και διάδοσης γνώσεων)
- υποστηρικτικές ενέργειες (π.χ. συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις, συμβουλευτικές υπηρεσίες).

Οι προτάσεις που υποβάλλονται προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης θα πρέπει να προωθούν την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία και να εντάσσονται σε μία από τις ακόλουθες τρεις (3) παρεμβάσεις:

- I. Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις**
- II. Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς**
- III. Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων**

Βασικός στόχος της παρέμβασης «**Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις**» είναι η υποστήριξη της έρευνας, η προώθηση της καινοτομίας και η ενίσχυση της δικτύωσης σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Βασικός στόχος της παρέμβασης «**Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς**» είναι η συνεργασία μεταξύ των επιχειρήσεων και των ερευνητικών οργανισμών.

Τέλος, η παρέμβαση «**Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων**» έχει ως στόχο την προώθηση της έρευνας σε επόμενο επίπεδο τεχνολογικής ετοιμότητας, έχοντας ως βάση αποτελέσματα που έχουν παραχθεί σε προηγούμενα ερευνητικά έργα.

Συνολικός Προϋπολογισμός (Δημόσια Δαπάνη)

Η Δράση υλοποιείται μέσω ενιαίου Οδηγού Εφαρμογής και κοινής προκήρυξης για όλες τις κατηγορίες παρεμβάσεων, σε επάλληλους Κύκλους αξιολόγησης. Επιτρέπεται η μεταφορά μη δεσμευόμενων κονδυλίων από Κύκλο σε Κύκλο και μεταξύ των παρεμβάσεων, ώστε να επιτευχθεί η μέγιστη δυνατή διάθεση και απορρόφηση της συνολικής Δημόσιας Δαπάνης.

Ο προϋπολογισμός της παρούσας Δράσης ανέρχεται στο συνολικό ποσό των **280.000.000 €** (Δημόσια Δαπάνη) και θα υλοποιηθεί μέσω τριών (3) κύκλων. Ο προϋπολογισμός (Δημόσια Δαπάνη) των παρεμβάσεων του Α' κύκλου ανέρχεται σε **126.000.000€**.

Ακολουθεί συνοπτικά και ενδεικτικά η συνολική Δημόσια Δαπάνη ανά Κύκλο και κατηγορία παρέμβασης:

Ενδεικτική Δημόσια Δαπάνη (σε €)				
	Κύκλος Α	Κύκλος Β	Κύκλος Γ	Σύνολο
	ΣΕΠΤ 2016	ΣΕΠΤ 2017	ΣΕΠΤ 2018	
Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προτάσεων				
Παρέμβαση Ι	25.000.000	17.000.000	14.000.000	56.000.000
Παρέμβαση ΙΙ	90.000.000	60.000.000	50.000.000	200.000.000
Παρέμβαση ΙΙΙ	11.000.000	7.000.000	6.000.000	24.000.000
Σύνολο	126.000.000	84.000.000	70.000.000	280.000.000

Ο συνολικός προϋπολογισμός (Δημόσια Δαπάνη) των παρεμβάσεων όλων των κύκλων κατανέμεται στις Περιφέρειες της χώρας ως εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (σε €)
ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ: Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, Κεντρική Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Δυτική Ελλάδα	151.200.000
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ: Δυτική Μακεδονία, Ιόνια Νησιά, Πελοπόννησος, Βόρειο Αιγαίο, Κρήτη	42.000.000
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ: Αττική	72.800.000
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΕ ΜΕΤΑΒΑΣΗ: Στερεά Ελλάδα	7.000.000
ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΑΝΑΠΤΥΓΜΕΝΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ: Νότιο Αιγαίο	7.000.000
ΣΥΝΟΛΟ	280.000.000

Η Δημόσια Δαπάνη του προγράμματος συγχρηματοδοτείται από το Ελληνικό Δημόσιο και από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Αποστολή του ΕΤΠΑ είναι να συνεισφέρει στη χρηματοδότηση της στήριξης που στοχεύει στην ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής με τη μείωση των κύριων περιφερειακών ανισορροπιών στην Ένωση μέσω της στήριξης της βιώσιμης αναπτυξιακής και διαρθρωτικής προσαρμογής των περιφερειακών οικονομιών, συμπεριλαμβανομένης της μετατροπής των βιομηχανικών περιφερειών που βρίσκονται σε παρακμή και των περιφερειών των οποίων η ανάπτυξη καθυστερεί. (Άρθρο 2 Κανονισμού ΕΚ 1301/2013).

Η αποτίμηση της Δράσης καταγράφεται μέσω των **Δεικτών Αποτελέσματος**

- **T4201:** Δαπάνη Ε&Α των επιχειρήσεων ως ποσοστό του ΑΕΠ
- **T4223:** Αιτήσεις πατεντών (PCT)

και των **Δεικτών Εκροών**

- **CO1:** Αριθμός επιχειρήσεων που ενισχύονται
- **CO2:** Αριθμός επιχειρήσεων που λαμβάνουν επιχορήγηση
- **CO5:** Αριθμός νέων επιχειρήσεων που ενισχύονται
- **CO24:** Αριθμός νέων ερευνητών σε οντότητες που ενισχύονται
- **CO26:** Αριθμός επιχειρήσεων που συνεργάζονται με ερευνητικούς οργανισμούς (αφορά συνεργατικά έργα και όχι υπεργολαβία)

όπως αυτοί ορίζονται και όπως απαιτείται από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».

I.1.3 – ΦΟΡΕΙΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Η παρούσα δράση θα υλοποιηθεί από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ανταγωνιστικότητα Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία (ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ) και τον Ενδιάμεσο Φορέα για πράξεις κρατικών ενισχύσεων (ΕΦ), με βάση το θεσμικό πλαίσιο που δέπει την υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Ενδιάμεσος Φορέας για την Δράση «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» ορίζεται η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης και Εφαρμογής Δράσεων στους τομείς της Έρευνας, της Τεχνολογικής Ανάπτυξης και της Καινοτομίας (ΕΥΔΕ - ΕΤΑΚ) του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων.

I.1.4 – ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Η Δράση αποσκοπεί πρωτίστως στην ικανοποίηση των αναγκών των επιχειρήσεων και των υπόλοιπων φορέων που δραστηριοποιούνται στο οικοσύστημα της έρευνας και καινοτομίας, καλύπτοντας το μέγιστο δυνατό φάσμα των δυνατικών Δικαιούχων. Δικαιούχοι της Δράσης είναι **επιχειρήσεις** και **ερευνητικοί οργανισμοί**.

Επιχειρήσεις

Η Δράση απευθύνεται σε επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται σε επιλεγμένους τομείς της οικονομίας, οι οποίοι ανταποκρίνονται στα συμπεράσματα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης σε Εθνικό επίπεδο (national RIS3) και στους οποίους αναφέρεται η επενδυτική προτεραιότητα 1β του ΕΠΑνΕΚ. Οι τομείς αυτοί περιγράφονται στην Ενότητα I.1.5 και αναλυτικά στο Παράρτημα ΙΙΙ.

Σημειώνεται ότι, η επιχείρηση – δυνητικός δικαιούχος υποχρεώνεται να διατηρεί, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στην Ελλάδα και συγκεκριμένα, στην περιφέρεια στην οποία χωροθετείται η ενίσχυση (όπως οι περιφέρειες αναφέρονται στην ενότητα I.1.2).

Εξαιρούνται οι **επιχειρήσεις** σε βάρος των οποίων **εκκρεμεί** εκτέλεση προηγούμενης **απόφασης ανάκτησης** της Ευρωπαϊκής επιτροπής ή των αρμόδιων Εθνικών Αρχών για αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθείσες κρατικές ενισχύσεις. Εξαιρούνται επιπλέον οι **προβληματικές επιχειρήσεις** κατά τον ορισμό του άρθρου 2 του Κανονισμού ΕΕ651/2014 που παρατίθεται και στο Παράρτημα ΙΙ της παρούσας.

Ερευνητικοί οργανισμοί

Ως **ερευνητικός οργανισμός** νοείται ένας φορέας, όπως ΑΕΙ, ΤΕΙ, ερευνητικό κέντρο, ινστιτούτο ή φορείς του αρ. 3 παρ. 2 του Ν. 4310/2014, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς του (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή τον τρόπο χρηματοδότησής του, πρωταρχικός σκοπός του οποίου είναι η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή ασκεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά.

Στο πλαίσιο της παρούσας δράσης μπορεί να θεωρούνται ως διαφορετικοί ερευνητικοί φορείς:

- διαφορετικά Τμήματα Σχολής του ίδιου ΑΕΙ ή ΤΕΙ

Αριθμός δικαιούχων ανά έργο

Οι προτάσεις των έργων που θα ενισχυθούν στο πλαίσιο της Δράσης μπορούν να υποβάλλονται είτε από μεμονωμένες επιχειρήσεις, είτε από ομάδες επιχειρήσεων, είτε από συμπράξεις επιχειρήσεων με ερευνητικούς οργανισμούς. Συγκριμένα, για κάθε μια από τις τρεις **παρεμβάσεις**:

I. Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Η παρέμβαση απευθύνεται σε **Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις** κάθε **νομικής μορφής ανεξαρτήτως** της **ημερομηνίας ίδρυσης** τους. Δυνητικοί δικαιούχοι είναι είτε **μία** Μικρομεσαία Επιχείρηση (ΜΜΕ) είτε **Ομάδες** Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ), **ανεξαρτήτων** μεταξύ τους. Οι ορισμοί της ΜΜΕ καθώς και των ανεξαρτήτων μεταξύ τους ΜΜΕ είναι σύμφωνοι με το Παράρτημα Ι του ΕΕ651/2014 και παρατίθενται στο Παράρτημα Ι της παρούσας πρόσκλησης.

II. Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς

Η παρούσα παρέμβαση αφορά **συμπράξεις επιχειρήσεων**, ανεξαρτήτως νομικής μορφής, μεγέθους και χρόνου λειτουργίας, με **ερευνητικούς οργανισμούς**, με κύριους αποδέκτες τις επιχειρήσεις. Στο πλαίσιο της παρέμβασης:

- Σε συμπράξεις δύο ή τριών ή τεσσάρων εταιρών – φορέων ο **ένας** θα πρέπει **απαραίτητα** να είναι επιχείρηση.
- Σε συμπράξεις περισσότερων των τεσσάρων εταιρών - φορέων οι **δύο** θα πρέπει **απαραίτητα** να είναι επιχειρήσεις.

III. Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων

Δυνητικοί δικαιούχοι είναι **μεμονωμένες επιχειρήσεις** ανεξαρτήτως νομικής μορφής, μεγέθους και ημερομηνίας ίδρυσης.

Μέγιστος αριθμός υποβαλλόμενων προτάσεων ανά επιχείρηση - δυνητικό δικαιούχο

Κάθε **επιχείρηση** μπορεί να συμμετέχει ως δυνητικός δικαιούχος **σε έως τρεις (3)** προτάσεις κάθε κύκλου αθροιστικά ανεξαρτήτως παρέμβασης. Εάν μία επιχείρηση καταθέσει πλέον των τριών προτάσεων σε έναν κύκλο, τότε κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο των υποβαλλόμενων προτάσεων απορρίπτονται οι πλέον των τριών προτάσεις σύμφωνα με την ημερομηνία και ώρα ολοκλήρωσης της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

1.1.5 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι υποβαλλόμενες προτάσεις ερευνητικών έργων αφορούν όλους τους στρατηγικούς τομείς προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία» (ΕΠΑνΕΚ). Η ενδεικτική κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης ανά θεματικό τομέα έχει ως ακολούθως:

ΘΕΜΑΤΙΚΟΙ ΤΟΜΕΙΣ	Δημόσια Δαπάνη (εκατομύρια €)
Υλικά - Κατασκευές	28,0
Τουρισμός, Πολιτισμός και Δημιουργικές Βιομηχανίες	22,4
Αγροδιατροφή & Βιομηχανία τροφίμων	44,8
Περιβάλλον & Βιώσιμη Ανάπτυξη	33,6
Υγεία & Φάρμακα	50,4
Μεταφορές & Εφοδιαστική Αλυσίδα	5,6
Ενέργεια	23,8
Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνιών	51,8
Αναδυόμενες Τεχνολογίες	19,6
ΣΥΝΟΛΟ	280

Αναλυτικά οι θεματικοί τομείς που αφορούν τις Δράσεις της Επενδυτικής προτεραιότητας 1β του ΕΠΑνΕΚ αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ. Κάθε θεματικός τομέας εξειδικεύεται περαιτέρω σε θεματικούς υποτομείς σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης σε Εθνικό επίπεδο (national RIS3). Η περαιτέρω εξειδίκευση αναφέρεται αναλυτικά στο ίδιο προαναφερόμενο Παράρτημα ΙΙΙ.

Σημειώνεται ότι οι δυνητικοί δικαιούχοι πρέπει να επιδείξουν ιδιαίτερη προσοχή στα περιεχόμενα του παραρτήματος ΙΙΙ. Εάν η πρόταση δεν είναι συμβατή με τα περιεχόμενα του συγκεκριμένου θεματικού τομέα που δηλώνεται από τον δυνητικό δικαιούχο κατά την υποβολή της πρότασης, αυτή θα απορρίπτεται εξ ολοκλήρου κατά την αξιολόγηση.

1.1.6 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ – ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ

1.1.6.1 – ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Οι όροι και προϋποθέσεις που αφορούν στην επιλεξιμότητα των δαπανών και τις άμεσα εφαρμοζόμενες επιλογές απλοποιημένου κόστους για τα Προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 παρέχονται στην Απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού **81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015** (Β 1822) «Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020 – Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς – Διαδικασία Ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων».

Για το σύνολο των παρεμβάσεων της παρούσας Πρόσκλησης, οι επιλέξιμες για χρηματοδότηση δαπάνες θα πρέπει να εντάσσονται στις ακόλουθες **επιλέξιμες δραστηριότητες** που περιγράφονται στον Γενικό Κανονισμό Απαλλαγής (Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014):

- **δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης** (άρθρο 25 του ΕΕ 651/2014) οι οποίες θα πρέπει να εμπίπτουν πλήρως σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες: βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας
- **δραστηριότητες καινοτομίας** (άρθρο 28 του ΕΕ 651/2014) – **μόνο για ΜΜΕ**
- **συμμετοχή σε εμπορικές εκθέσεις** (άρθρο 19 του ΕΕ 651/2014) – **μόνο για ΜΜΕ**

Οι δικαιούχοι μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που αναφέρονται πιο πάνω, για δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του έργου και οι οποίες αφορούν σε μία από τις ακόλουθες **επιλέξιμες κατηγορίες δαπανών**:

Δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης - Άρθρο 25 του ΕΕ 651/2014	1	<p>Δαπάνες προσωπικού</p> <p>Στην κατηγορία περιλαμβάνονται αμοιβές για το προσωπικό (ερευνητές, τεχνικοί και λοιπό προσωπικό) που απασχολείται στο πλαίσιο της υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου του έργου. Πρόκειται για δαπάνες που αφορούν σε φυσικά πρόσωπα τα οποία αμείβονται από το δικαιούχο στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου με εξαρτημένη σχέση εργασίας: μόνιμη σχέση, σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης αορίστου ή ορισμένου χρόνου, σύμβαση μίσθωσης έργου, υποτροφία. Η επιλεξιμότητα των δαπανών για κάθε μέλος της ομάδας έργου συναρτάται από το βαθμό απασχόλησής του στο συγκεκριμένο έργο σε σχέση με τη συνολική απασχόλησή του. Σημειώνεται ότι το μέγιστο επιχορηγούμενο μικτό κόστος ανά ανθρωπομήνα ανέρχεται στο ποσό των 4000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ. Για τις δαπάνες της κατηγορίας ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 12 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (B 1822). Σημειώνεται ότι οι δαπάνες προσωπικού που σχετίζονται με τη διοικητική υποστήριξη του έργου εμπίπτουν στην υποκατηγορία 4.iv. Λοιπές λειτουργικές δαπάνες.</p>
	2	<p>Δαπάνες παγίων</p> <p>Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες παγίων στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Οι δαπάνες παγίων που μπορούν να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης είναι</p> <p>i. Δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού. Όταν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης. Στην υποκατηγορία εντάσσονται οι δαπάνες που αφορούν σε λογισμικό.</p> <p>ii. Δαπάνες για κτίρια και γήπεδα. Όσον αφορά τα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης. Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες.</p> <p>Οι δαπάνες απόσβεσης των παγίων θα πρέπει να αντιστοιχούν στη διάρκεια ζωής του έργου και να υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές. Για τις δαπάνες της κατηγορίας ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 15 και στο Άρθρο 16 (περιπτώσεις Α-ΣΤ) της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (B 1822).</p>
	3	<p>Δαπάνες σε εξωτερικούς παρόχους</p> <p>Αφορά σε δαπάνες για αγαθά ή υπηρεσίες που προμηθεύεται ο δικαιούχος από εξωτερικούς παρόχους και οι οποίες εμπίπτουν σε μία από τις υποκατηγορίες που ακολουθούν:</p> <p>i. Έρευνα επί συμβάσει. Πρόκειται για ερευνητικές δραστηριότητες που ανατίθενται από το δικαιούχο μέσω σύμβασης σε φυσικά ή νομικά πρόσωπα. Σημειώνεται ότι το μέγιστο επιχορηγούμενο μικτό κόστος ανά ανθρωπομήνα ανέρχεται στο ποσό των 4000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας που πραγματοποιούνται από δημόσιους φορείς ισχύουν τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 36 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (B 1822).</p>

	<p>ii. Γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας. Προκειμένου να είναι επιλέξιμες οι σχετικές δαπάνες, οι γνώσεις και τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας θα πρέπει να αγοράστηκαν ή να ελήφθησαν <i>-bought or licensed-</i> με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές, με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 16 (περίπτωση Η) της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (B 1822).</p> <p>iii. Συμβουλευτικές υπηρεσίες. Πρόκειται για υπηρεσίες που προμηθεύεται ο δικαιούχος από εξωτερικούς συμβούλους (π.χ. εκπόνηση μελετών, εμπειρογνωμοσύνη), και οι οποίες χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο.</p>
<p>4</p>	<p>Πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες</p> <p>i. Δαπάνες ταξιδιών. Αφορά στις δαπάνες για τη μετακίνηση, διαμονή και διατροφή μελών της ομάδας έργου στο πλαίσιο δραστηριοτήτων που σχετίζονται άμεσα με το έργο. Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται οι δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο συναντήσεων εργασίας με υπεργολάβο έρευνας επί συμβάσει ή συνδικαιούχους συνεργατικών έργων, καθώς και πιστοποιήσεων ή ελέγχων από τα αρμόδια ελεγκτικά όργανα. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν οι κανόνες επιλεξιμότητας που αναφέρονται στο Άρθρο 13 της Απόφασης 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (B 1822).</p> <p>ii. Δαπάνες δημοσιότητας. Πρόκειται για τις δαπάνες που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου και της τήρησης των κανόνων δημοσιότητας (π.χ. παραγωγή έντυπου ή ηλεκτρονικού ενημερωτικού υλικού για το έργο, κατασκευή και ανάρτηση αναμνηστικής πινακίδας, συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες).</p> <p>iii. Αναλώσιμα. Η υποκατηγορία περιλαμβάνει τις δαπάνες για υλικά, αναλώσιμα, εφόδια και συναφή προϊόντα που αποκτώνται για να καλύψουν ανάγκες που σχετίζονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου.</p> <p>iv. Λοιπές λειτουργικές δαπάνες. Στην υποκατηγορία αυτή εντάσσονται όλες οι υπόλοιπες λειτουργικές δαπάνες που δεν αναφέρονται πιο πάνω.</p>
<p>Ενισχύσεις καινοτομίας για ΜΜΕ – Άρθρο 28 του ΕΕ 651/2014</p>	<p>5 Δαπάνες καινοτομίας</p> <p>i. Δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού Αφορά σε δαπάνες για την απόκτηση (obtaining), την επικύρωση και την προστασία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού. Σχετίζονται με την απονομή δικαιώματος που προκύπτει ως αποτέλεσμα ερευνητικών δραστηριοτήτων που εκτελεί, χρηματοδοτεί ή στις οποίες συμμετέχει ο δικαιούχος. Οι σχετιζόμενες δαπάνες που αφορούν σε αμοιβές συμβούλων εμπίπτουν στην υποκατηγορία 5.iii. Οι δαπάνες για την αγορά άυλων στοιχείων ενεργητικού από εξωτερικές πηγές εμπίπτει στην κατηγορία 3.</p> <p>ii. Δαπάνες απόσπασης προσωπικού υψηλής ειδίκευσης Αφορά σε δαπάνες για την απόσπαση από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε νέες θέσεις, που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό. Για τις δαπάνες της υποκατηγορίας ισχύουν τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 37 του Ν. 4310/14 (Α 258)ως ισχύει.</p> <p>iii. Δαπάνες για υπηρεσίες καινοτομίας Στην υποκατηγορία περιλαμβάνονται δαπάνες για συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας. Στις συμβουλευτικές υπηρεσίες συγκαταλέγονται η συνδρομή και η επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της</p>

		απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης προτύπων και κανονισμών, που τα εμπεριέχουν, καθώς και οι δαπάνες μετάφρασης για υποβολή διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Ως υποστηρικτικές υπηρεσίες στον τομέα της καινοτομίας ορίζονται η παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης.
Συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις – Άρθρο 19 του ΕΕ 651/2014	6	Δαπάνες συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις Αφορά στις δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπέτρου για τη συμμετοχή μιας επιχείρησης σε εμπορική έκθεση. Οι δαπάνες είναι επιλέξιμες μόνο στην περίπτωση δικαιούχων που χαρακτηρίζονται ως ΜΜΕ, και υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή στην έκθεση σχετίζεται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο του επιχορηγούμενου έργου.

Η **ένταση της ενίσχυσης** για κάθε μία από τις κατηγορίες δαπανών προσδιορίζεται στην ενότητα **1.1.7 – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ** της παρούσας Πρόσκλησης.

Για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, η ενίσχυση έχει χαρακτήρα κινήτρου και επομένως **ο δικαιούχος θα πρέπει να έχει υποβάλει αίτηση ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο.**

Ως **ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών** ορίζεται η επομένη της **ημερομηνίας ολοκλήρωσης της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.**

Περισσότερες διευκρινίσεις σχετικά με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αφορούν στην επιλεξιμότητα των δαπανών της παρούσας Πρόσκλησης παρατίθενται στο Παράρτημα VI (Κανόνες Επιλεξιμότητας & Δικαιολογητικά για την Πιστοποίηση Δαπανών).

1.1.6.2 – ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ – ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Ο συνολικός προϋπολογισμός των υποβαλλομένων προτάσεων έργων πρέπει να μην υπερβαίνει το ανώτερο όριο, όπως αυτό ορίζεται στον πίνακα που ακολουθεί, ανά κατηγορία παρέμβασης. Προτάσεις με μεγαλύτερο συνολικό προϋπολογισμό θα απορρίπτονται κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο.

ανώτερος συνολικός προϋπολογισμός ανά παρέμβαση (€)	
I Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις	
	200.000 εάν μία επιχείρηση
	350.000 εάν δύο επιχειρήσεις
	450.000 εάν τρεις επιχειρήσεις
	500.000 εάν περισσότερες των τριών επιχειρήσεις
II Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς	
	1.000.000
III Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων	
	2.000.000

Η χρονική διάρκεια υλοποίησης των υποβαλλομένων προτάσεων έργων **δεν** πρέπει να **υπερβαίνει** τους **τριάντα έξι (36) μήνες**. Προτάσεις με διάρκεια υλοποίησης μεγαλύτερη από την προβλεπόμενη θα απορρίπτονται κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο.

Η διάρκεια του έργου δύναται να παραταθεί κατά χρονικό διάστημα ίσο με το ένα τρίτο της αρχικής διάρκειας υλοποίησης του, όπως αυτή θα έχει ορισθεί στην Απόφαση Ένταξης, σύμφωνα με όσα περιγράφονται στην Ενότητα I.1.12.

Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης του έργου λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης των έργων (σύμφωνα με το όσα περιγράφονται στην ενότητα I.1.10.3.).

I.1.7 – ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΟ ΣΧΗΜΑ

Καθεστώς Ενίσχυσης

Οι ενισχύσεις της παρούσας πρόσκλησης αποτελούν **επιχορηγήσεις** και θα διατεθούν στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (Γενικός Κανονισμός Απαλλαγής) και το σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01).

Ένταση Ενίσχυσης για Επιχειρήσεις

Η ένταση ενίσχυσης του έργου ενός δικαιούχου για κάθε είδος επιλέξιμης δραστηριότητας είναι ίση για όλες τις κατηγορίες δαπάνης που συμπεριλαμβάνει η δραστηριότητα. Η ένταση ενίσχυσης καθορίζεται χωριστά για κάθε δικαιούχο ενίσχυσης στην περίπτωση συνεργατικών έργων.

Η ένταση της ενίσχυσης ανά επιλέξιμη δραστηριότητα εξαρτάται από το μέγεθος της επιχείρησης. Ειδικά για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, το ενισχυόμενο έργο πρέπει να εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες κατηγορίες (οι ορισμοί δίνονται στο Παράρτημα 0):

- α) βασική έρευνα
- β) βιομηχανική έρευνα
- γ) πειραματική ανάπτυξη
- δ) μελέτες σκοπιμότητας.

Στην περίπτωση αυτή, δηλαδή για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης, η ένταση της ενίσχυσης εξαρτάται και από τον χαρακτηρισμό των ενοτήτων εργασίας σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση αυτής της παραγράφου.

Οι πίνακες που ακολουθούν αποτυπώνουν την ένταση ενίσχυσης ανά κατηγορία παρέμβασης, ανά επιλέξιμη δραστηριότητα, ανά χαρακτηρισμό ενότητας εργασίας και ανά μέγεθος επιχείρησης.

Παρέμβαση I: Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Το ενισχυόμενο έργο πρέπει να εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες **βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη** και **μελέτες σκοπιμότητας**.

επιλέξιμη δραστηριότητα		μεσαίες επιχειρήσεις	μικρές επιχειρήσεις
έργα έρευνας και ανάπτυξης	βιομηχανική έρευνα	60%	70%
	βιομηχανική έρευνα υπό προϋποθέσεις	75%	80%
	πειραματική ανάπτυξη	35%	45%

	<i>πειραματική ανάπτυξη υπό προϋποθέσεις μελέτη σκοπιμότητας</i>	50%	60%
καινοτομία για ΜΜΕ*		50%	50%
συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις		50%	50%

Η προσαυξημένη ένταση της ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη ισχύει, εάν πληρούται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- i) το έργο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες καμία μεμονωμένη δεν φέρει άνω του 70 % των επιλέξιμων δαπανών, ή
- ii) τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής.

* Η ένταση ενίσχυσης για καινοτομία για ΜΜΕ, για την κατηγορία Συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό αυτό δεν υπερβαίνει τα 200.000€ ανά επιχείρηση και για οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών.

Παρέμβαση II: Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς

Το ενισχυόμενο συνεργατικό έργο πρέπει να εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες **βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη** και **μελέτες σκοπιμότητας**.

επιλέξιμη δραστηριότητα		μεγάλες επιχειρήσεις	μεσαίες επιχειρήσεις	μικρές επιχειρήσεις
έργα έρευνας και ανάπτυξης	<i>βασική έρευνα</i>	100%	100%	100%
	<i>βιομηχανική έρευνα</i>	50%	60%	70%
	<i>βιομηχανική έρευνα υπό προϋποθέσεις</i>	65%	75%	80%
	<i>πειραματική ανάπτυξη</i>	25%	35%	45%
	<i>πειραματική ανάπτυξη υπό προϋποθέσεις</i>	40%	50%	60%
	<i>μελέτη σκοπιμότητας</i>	50%	60%	70%
καινοτομία για ΜΜΕ**		0%	50%	50%
συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις		0%	50%	50%

Η προσαυξημένη ένταση της ενίσχυσης για τη βιομηχανική έρευνα και την πειραματική ανάπτυξη ισχύει, εάν πληρούται μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- i) το έργο προβλέπει πραγματική συνεργασία μεταξύ μιας επιχείρησης και ενός ή περισσότερων οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, οι οποίοι φέρουν τουλάχιστον το 10% των επιλέξιμων δαπανών και έχουν δικαίωμα να δημοσιεύουν τα αποτελέσματα των ερευνών τους
- ii) τα αποτελέσματα του έργου διαδίδονται ευρέως μέσω συνεδρίων, δημοσιεύσεων, αποθετηρίων ελεύθερης πρόσβασης ή μέσω δωρεάν λογισμικού ή λογισμικού ανοικτής πηγής.

** Η ένταση ενίσχυσης για καινοτομία για ΜΜΕ, για την κατηγορία Συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό αυτό δεν υπερβαίνει τα 200.000€ ανά επιχείρηση και για οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών.

Παρέμβαση III: Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων

Το ενισχυόμενο έργο πρέπει να εμπίπτει σε μία ή περισσότερες από τις κατηγορίες **πειραματική ανάπτυξη** και **μελέτες σκοπιμότητας**.

επιλέξιμη δραστηριότητα		μεγάλες επιχειρήσεις	μεσαίες επιχειρήσεις	μικρές επιχειρήσεις
έργα έρευνας και ανάπτυξης	πειραματική ανάπτυξη	25%	35%	45%
	μελέτη σκοπιμότητας	50%	60%	70%
καινοτομία για ΜΜΕ***		0%	50%	50%
συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις		0%	50%	50%

*** Η ένταση ενίσχυσης για καινοτομία για ΜΜΕ, για την κατηγορία Συμβουλευτικές και υποστηρικτικές υπηρεσίες ανέρχεται στο 100% των επιλέξιμων δαπανών υπό την προϋπόθεση ότι το ποσό αυτό δεν υπερβαίνει τα 200.000€ ανά επιχείρηση και για οποιαδήποτε περίοδο τριών ετών.

Δημόσια χρηματοδότηση μη οικονομικών δραστηριοτήτων Ερευνητικών Οργανισμών

Σύμφωνα με το σημείο 19 της Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία» (2014/C 198/01), εφόσον προκύπτει ότι ο Ερευνητικός Οργανισμός ασκεί τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- δραστηριότητες εκπαίδευσης για την εξασφάλιση περισσότερων και πιο ειδικευμένων ανθρώπινων πόρων. (Σύμφωνα με τη νομολογία και την πρακτική λήψης αποφάσεων της Επιτροπής, και όπως εξηγείται στην ανακοίνωση σχετικά με την έννοια των κρατικών ενισχύσεων και την ανακοίνωση για τις δημόσιες υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, η δημόσια εκπαίδευση που οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού συστήματος, η οποία χρηματοδοτείται κυρίως ή εξ ολοκλήρου από το κράτος και εποπτεύεται από το κράτος θεωρείται μη οικονομική δραστηριότητα.)
- ανεξάρτητη E&A για περισσότερη γνώση και καλύτερη κατανόηση, συμπεριλαμβανομένης της συνεργατικής E&A στην περίπτωση που ο ερευνητικός οργανισμός ή η ερευνητική υποδομή συμμετέχει σε πραγματική συνεργασία
- ευρεία διάχυση των ερευνητικών αποτελεσμάτων σε μη αποκλειστική και χωρίς διακρίσεις βάση, για παράδειγμα μέσω διδασκαλίας, βάσεων δεδομένων, δημοσιεύσεων ή λογισμικού ανοικτής πρόσβασης.
- δραστηριότητες μεταφοράς γνώσης, όταν αυτές διενεργούνται είτε από τμήμα είτε από τον ερευνητικό οργανισμό ή την ερευνητική υποδομή (συμπεριλαμβανομένων των τμημάτων ή των θυγατρικών τους) είτε από κοινού με ή εξ ονόματος άλλων τέτοιων φορέων και όταν το σύνολο των κερδών από τις δραστηριότητες αυτές επανεπενδύεται στις κύριες δραστηριότητες του ερευνητικού οργανισμού ή της ερευνητικής υποδομής. (Η μη οικονομική φύση αυτών των δραστηριοτήτων δεν θίγεται από την ανάθεση βάσει σύμβασης της παροχής αντίστοιχων υπηρεσιών σε τρίτους μέσω ανοικτών διαδικασιών.)

τότε μπορεί να θεωρηθεί ότι η χρηματοδότηση του Ερευνητικού Οργανισμού δεν υπόκειται στους κανόνες κρατικών ενισχύσεων και η χρηματοδότηση μπορεί να θεωρηθεί ως μη κρατική ενίσχυση, οπότε ο Ερευνητικός Οργανισμός μπορεί να λάβει χρηματοδότηση 100%.

Στην περίπτωση που ο ίδιος Ερευνητικός Φορέας ασκεί δραστηριότητες οικονομικής και μη οικονομικής φύσης, προκειμένου η δημόσια χρηματοδότηση των μη οικονομικών δραστηριοτήτων να μην θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση πρέπει τα δύο είδη δραστηριοτήτων, καθώς και οι δαπάνες, η χρηματοδότηση και τα έσοδά τους από παροχή υπηρεσιών ή πώληση αγαθών, να διαχωρίζονται σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση, ώστε να αποφεύγεται

ουσιαστικά η επιδότηση της οικονομικής δραστηριότητας να καλύπτεται από την επιδότηση της μη οικονομικής (σταυροειδής επιδότηση).

Με δεδομένο ότι τα παραπάνω ισχύουν για τους Δημόσιους Ερευνητικούς Οργανισμούς της χώρας μας, και με βάση τον Ν. 4055/2012 (άρθρο 82, §3) και τον Ν. 4129/2013 (άρθρο 52), η δημόσια χρηματοδότησή τους ως συνδικαιούχων στην παρέμβαση ΙΙ, ανέρχεται σε 100%.

Σε διαφορετική περίπτωση, δηλαδή αν το έργο που υλοποιείται από τους ερευνητικούς οργανισμούς θεωρείται ως οικονομική δραστηριότητα και δεν εμπίπτει στις ανωτέρω περιπτώσεις, τότε η ενίσχυση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις και οι ερευνητικοί οργανισμοί θα μπορούν να επιδοτηθούν με ανώτατη ένταση ενίσχυσης ίση με αυτήν των επιχειρήσεων ανάλογα με το είδος της ενισχυόμενης δραστηριότητας, όπως περιγράφεται στις προηγούμενες υποενότητες.

Σώρευση

Σχετικά με τη σώρευση της ενίσχυσης που αφορά στα έργα της παρούσας Πρόσκλησης ισχύουν τα προβλεπόμενα στον ΕΕ 651/2014 (Άρθρο 8).

Οι ενισχύσεις των έργων της Δράσης «ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ – ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ» μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εφόσον τα εν λόγω μέτρα αφορούν διαφορετικές προσδιορισίμες επιλέξιμες δαπάνες.

Επιλέξιμες δαπάνες οι οποίες ενισχύονται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, είναι δυνατόν να ενισχυθούν στο πλαίσιο άλλων κρατικών ενισχύσεων ή ενισχύσεων ήσσονος σημασίας, υπό την προϋπόθεση ότι η σώρευση αυτή δεν οδηγεί σε υπέρβαση της υψηλότερης έντασης ή του υψηλότερου ποσού ενίσχυσης που εφαρμόζεται στις ενισχύσεις του αντίστοιχου άρθρου του ΕΕ 651/2014 (άρθρα 19, 25 και 28).

Ο έλεγχος της σώρευσης των ενισχύσεων που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης πραγματοποιείται μέσω του πληροφοριακού συστήματος παρακολούθησης της σώρευσης κρατικών ενισχύσεων.

I.1.8 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Υποβολή αιτήσεων χρηματοδότησης

Οι αιτήσεις χρηματοδότησης υποβάλλονται από τους δυνητικούς Δικαιούχους υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) κάνοντας χρήση του τυποποιημένου στο ΠΣΚΕ Εντύπου Υποβολής Αίτησης Χρηματοδότησης (Παράρτημα ... «ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ»). Αιτήσεις χρηματοδότησης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΠΣΚΕ, δεν γίνονται αποδεκτές από το σύστημα και δεν είναι δυνατόν να υποβληθούν.

Στο ΕΝΤΥΠΟ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ, όπως εμφανίζεται στο ΠΣΚΕ, συμπληρώνονται πληροφορίες σχετικές με

1. Γενικά στοιχεία πρόσκλησης
2. Σύντομη Παρουσίαση Βασικών Στοιχείων του Έργου
3. Στοιχεία Δικαιούχου Φορέα (Φορέων Σύμπραξης)
4. Αναλυτικά Στοιχεία του Έργου ως προς το Φυσικό Αντικείμενο και τις Επιπτώσεις
  - 4.1. Αντικείμενο και Στόχοι του Έργου
  - 4.2. Μεθοδολογία Υλοποίησης του Έργου
  - 4.3. Περιγραφή ενοτήτων εργασίας και παραδοτέων
  - 4.4. Αναμενόμενα Αποτελέσματα

- 4.5. Οικονομική και εμπορική αξιοποίηση των αποτελεσμάτων
- 4.6. Δραστηριότητες Διάχυσης και Δημοσιότητας
- 4.7. Περιγραφή δραστηριοτήτων και ερευνητικών ενδιαφερόντων συμμετέχοντος Φορέα (Φορέων Σύμπραξης)
- 4.8. Οργανωτική δομή και διαχείριση του Έργου/ Περιγραφή της σύμπραξης των συμμετεχόντων (για συνεργατικά έργα)
- 4.9. Περιγραφή δραστηριοτήτων και ερευνητικών ενδιαφερόντων τυχόν υπεργολάβου
5. Οικονομικά Στοιχεία του Έργου – Χρηματοδοτικό σχήμα
6. Δείκτες Αξιολόγησης & Αποτίμησης του Έργου.

Το ΠΣΚΕ δεν επιτρέπει περαιτέρω επεξεργασία των υποβληθέντων στοιχείων μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής.

Στην περίπτωση **συνεργατικών έργων** (δηλαδή της Παρέμβασης I: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και της Παρέμβασης II: Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς), ορίζεται ένας από τους φορείς της σύμπραξης ως **Συντονιστής Φορέας**. Ο Συντονιστής Φορέας μπορεί να είναι επιχείρηση ή ερευνητικός οργανισμός και κατά προτίμηση εκείνος ο φορέας της σύμπραξης, ο οποίος έχει σημαντική βαρύτητα συμμετοχής. Ο Συντονιστής Φορέας είναι ο κοινός εκπρόσωπος των φορέων που συμπράττουν για την υλοποίηση και αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνολική διαχείριση του έργου. Απαιτείται να διαθέτει εμπειρία στον συντονισμό και την διαχείριση συνεργατικών έργων έρευνας και ανάπτυξης και να διαθέτει ικανούς και κατάλληλους πόρους για την υποστήριξη της διαχείρισης του έργου. Ο Συντονιστής Φορέας είναι υπεύθυνος τόσο για την επικοινωνία με τον ΕΦ, όσο και για την συνεχή ενημέρωση των εταίρων του. Οι εταίροι της σύμπραξης ευθύνονται έναντι του ΕΦ αλληλεγγύως και εις ολόκληρον για το σύνολο του προτεινόμενου έργου. Τυχόν εσωτερικός επιμερισμός εργασιών της ευθύνης υλοποίησης τμημάτων του έργου δεν αντιτάσσεται έναντι του ΕΦ προς απαλλαγή της ως άνω ευθύνης του εταίρου/δικαιούχου.

Με Απόφαση του Συντονιστή Φορέα ορίζεται ο **Συντονιστής του Έργου** (φυσικό πρόσωπο), ο οποίος διατελεί σε μόνιμη εργασιακή σχέση με τον Συντονιστή φορέα και ο οποίος αναλαμβάνει την ευθύνη υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Για κάθε προτεινόμενο έργο Έρευνας και Ανάπτυξης για κάθε παρέμβαση ορίζεται ένα φυσικό πρόσωπο ως **Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου**. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την επίβλεψη του έργου από επιστημονικής και τεχνικής πλευράς, την αρτιότητα της υλοποίησης του ερευνητικού σχεδίου και την τήρηση των σχετικών χρονοδιαγραμμάτων. Κατά συνέπεια, ο Επιστημονικός Υπεύθυνος απαιτείται να διαθέτει εμπειρία στην επίβλεψη και το συντονισμό ερευνητικών έργων καθώς και εις βάθος γνώση της θεματικής περιοχής του έργου.

Στην περίπτωση **συνεργατικών έργων** (δηλαδή της Παρέμβασης II: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και της Παρέμβασης III: Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς), ο Επιστημονικός Υπεύθυνος συνεργάζεται με τους επικεφαλής των ενότητων εργασίας καθώς και τον Συντονιστή (φυσικό πρόσωπο) του έργου. Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος μπορεί να προέρχεται από οποιοδήποτε φορέα συμμετέχει στην σύμπραξη.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος και ο Συντονιστής του έργου επιτρέπεται να ταυτίζονται.

Ο Επιστημονικός Υπεύθυνος είναι δυνατόν να μην ανήκει στο τακτικό προσωπικό του δυνητικού δικαιούχου (των φορέων, στην περίπτωση συνεργατικών έργων) και να αποτελεί εξωτερικό συνεργάτη.

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της ηλεκτρονικής υποβολής ορίζεται στην Πρόσκληση υποβολής αιτήσεων χρηματοδότησης.

Μετά τη λήξη της ημερομηνίας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων χρηματοδότησης, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή πρότασης έργου.

Δεν κατατίθεται φυσικός φάκελος με τεκμηρίωση (δικαιολογητικά) κατά τη φάση της υποβολής. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά θα υποβληθούν μετά την αξιολόγηση και την προσωρινή βαθμολογική κατάταξη και μόνον για τις δυνητικά εντασσόμενες προτάσεις. Τα δικαιολογητικά αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα IV.

Για τα συνεργατικά έργα απαιτείται **συμφωνητικό συνεργασίας των συμμετεχόντων φορέων** για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας. Το συμφωνητικό συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των συμμετεχόντων φορέων μιας πρότασης με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου. Η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ δε συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση ένταξης και δρα συμπληρωματικά ως προς αυτή. Το συμφωνητικό συνεργασίας συμφωνείται και συνυπογράφεται προ της εκκίνησης του έργου και υποβάλλεται μαζί με τα υπόλοιπα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV. Ζητήματα που συνιστάται να διευθετηθούν είναι κυρίως: η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των Φορέων της Σύμπραξης, η οργάνωση της διαχείρισης του Έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των τεχνικών και οικονομικών υποχρεώσεων των συμμετεχόντων Φορέων, καθώς και η διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με τα Δικαιώματα Πρόσβασης και Διανοητικής - βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Στο παράρτημα IX παρατίθεται Υπόδειγμα Συμφωνητικού Συνεργασίας. Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε σύμπραξη να το υιοθετήσει ως έχει.

Το συμφωνητικό συνεργασίας απαιτείται να φέρει την υπογραφή του Νόμιμου Εκπροσώπου κάθε δικαιούχου φορέα του συνεργατικού έργου.

Η υποβολή πρότασης/ αίτησης χρηματοδότησης μέσω του ΠΣΚΕ επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (Α'75) όσον αφορά την αλήθεια, ακρίβεια και πληρότητα των στοιχείων που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα ζητούμενα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV για την έκδοση της απόφασης ένταξης. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις.

Οι δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν είναι δυνατή και δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης στο ΠΣΚΕ.

Οι δικαιούχοι αποδέχονται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη(ις) διεύθυνση(εις) email που έχουν δηλωθεί στο Έντυπο Υποβολής προς την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπώς την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

Η υποβολή αίτησης συμμετοχής στη δράση συνιστά επίσης εξουσιοδότηση προς την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ, για την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες, των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων, τα οποία και τηρούνται:

- για τις ανάγκες υλοποίησης της παρούσας δράσης (ενδεικτικά: έλεγχοι και διασταυρώσεις κατά την υποβολή, αξιολόγηση, παρακολούθηση τήρησης των υποχρεώσεων των Δικαιούχων),
- για το σκοπό εξαγωγής στατιστικών δεδομένων και δεικτών, καθώς και
- για το σκοπό της διενέργειας ερευνών και της εκπόνησης μελετών για την αξιολόγηση της εν λόγω δράσης.

Σε κάθε περίπτωση ο ΕΦ διασφαλίζει την τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του Ν 2472/97.

Παραλαβή αιτήσεων χρηματοδότησης

Για να θεωρηθεί ότι η διαδικασία υποβολής ολοκληρώθηκε εμπρόθεσμα, θα πρέπει η ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής στο ΠΣΚΕ να ολοκληρωθεί πριν την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των προτάσεων έργων.

Οι προτάσεις έργων που δεν θα υποβληθούν εμπρόθεσμα δεν θα αξιολογούνται.

Με την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης (ηλεκτρονικά) ο δυνητικός δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του ΠΣΚΕ για την παραλαβή της.

Με την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής των φακέλων αρχίζει άμεσα από την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ η διαδικασία αξιολόγησης, όπως αυτή αναλυτικά περιγράφεται στην ενότητα Ι.1.10.

Ι.1.9 – ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Υπενθυμίζεται ότι δεν κατατίθεται φυσικός φάκελος με τεκμηρίωση (δικαιολογητικά) κατά τη φάση της υποβολής. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που θα κληθούν να υποβάλουν οι δυνητικά εντασσόμενοι δικαιούχοι παρουσιάζονται στο Παράρτημα ΙV της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Ι.1.10 – ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΓΚΡΙΣΗ ΕΡΓΩΝ

Οι υποβληθείσες προτάσεις ταξινομούνται ανά θεματικό τομέα της επενδυτικής προτεραιότητας 1β όπως αυτός έχει δηλωθεί από τον υποβάλλοντα την πρόταση κατά την ηλεκτρονική υποβολή και όπως έχει περιγραφεί στην ενότητα Ι.1.5.

Ι.1.10.1 – ΟΡΓΑΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι προτάσεις που υποβάλλονται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης αξιολογούνται, ανάλογα με την παρέμβαση, από τα ακόλουθα όργανα αξιολόγησης.

Ανεξάρτητοι Εμπειρογνώμονες

Η αξιολόγηση των προτάσεων δύναται να ανατεθεί σε ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες. Οι εν λόγω εμπειρογνώμονες προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών του άρθρου 27 του ν. 4310/2014, όπως ισχύει, και διαθέτουν τα προσόντα που προβλέπονται στις διατάξεις αυτές και τα οποία σχετίζονται με το αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου.

Επιτροπή Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των υποβληθεισών προτάσεων δύναται να ανατεθεί σε επιτροπές ανά παρέμβαση και ανά θεματικό τομέα προτεραιότητας της επενδυτικής δραστηριότητας 1β. Κάθε επιτροπή αποτελείται από πέντε μέλη που προέρχονται από το **Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών**. Το μητρώο αυτό διαχειρίζεται η Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 4310/2014, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει. Ο ορισμός των μελών κάθε επιτροπής γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Στην απόφαση αυτή θα περιγραφούν οι

αρμοδιότητες της Επιτροπής, θα οριστούν τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη της και ότι άλλο απαιτείται.

Εάν για ορισμένη αξιολόγηση δεν υπάρχουν στον πίνακα οι απαιτούμενοι για τη συγκεκριμένη περίπτωση ειδικοί επιστήμονες, επιτρέπεται με απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων μετά από πρόταση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας που εκδίδεται ύστερα από γνώμη του ΕΣΕΚ, να ορίζονται ως μέλη ειδικοί επιστήμονες της ημεδαπής ή αλλοδαπής που δεν περιλαμβάνονται στο Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών.

I.1.10.2 – ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Οι υποβαλλόμενες προτάσεις θα αξιολογηθούν κατά στάδια, ανάλογα με την παρέμβαση, ως εξής:

I. Έρευνα και Ανάπτυξη από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

Προκαταρκτικός έλεγχος (στάδιο Α) και Αξιολόγηση από Επιτροπή (στάδιο Γ)

II. Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς

Προκαταρκτικός έλεγχος (στάδιο Α), Αξιολόγηση από Ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες (στάδιο Β) και Αξιολόγηση από Επιτροπή (στάδιο Γ)

III. Αξιοποίηση Ερευνητικών Αποτελεσμάτων

Προκαταρκτικός έλεγχος (στάδιο Α) και Αξιολόγηση από Επιτροπή (στάδιο Γ)

Τα στάδια ορίζονται ακολούθως:

ΣΤΑΔΙΟ Α: Προκαταρκτικός έλεγχος – έλεγχος πληρότητας

Οι υποβληθείσες προτάσεις υπόκεινται σε προκαταρκτικό έλεγχο ως προς την πληρότητα και τις τυπικές προδιαγραφές σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παρούσας αναλυτικής πρόσκλησης και των συνοδευτικών κειμένων, όπως αυτές έχουν ήδη περιγραφεί στις προηγούμενες ενότητες (I.1.3 έως και I.1.6). Προτάσεις οι οποίες δεν πληρούν τις απαιτήσεις αυτές απορρίπτονται και δεν αξιολογούνται.

Ο έλεγχος διενεργείται αυτοματοποιημένα, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, κατά την υποβολή της πρότασης στο ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τα δηλωθέντα από τον δυνητικό δικαιούχο στοιχεία. Τυπικά παραδείγματα του αυτοματοποιημένου ελέγχου:

- Κάποια πεδία συμπληρώνονται αυτόματα από το ίδιο το σύστημα.
- Κάποια πεδία συμπληρώνονται από τον υποβάλλοντα μέσα από ένα κατάλογο συγκεκριμένων επιλογών.
- Το σύστημα ελέγχει εάν τηρούνται οι αριθμητικοί περιορισμοί και όρια.
- Επιλεξιμότητα ως προς το μέγεθος της επιχείρησης (μόνο στην περίπτωση της παρέμβασης I: Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις).

Εάν δεν συμπληρωθούν όλα τα απαιτούμενα πεδία και εάν δεν τηρούνται οι αριθμητικοί περιορισμοί και όρια, το σύστημα δεν ολοκληρώνει την υποβολή και ενημερώνει αυτόματα τον υποβάλλοντα την πρόταση.

Σε περίπτωση που ο αυτοματοποιημένος προκαταρκτικός έλεγχος δεν είναι εφικτός από το ΠΣΚΕ, ο προκαταρκτικός έλεγχος διενεργείται από στελέχη της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ επί των δηλωθέντων κατά την πρόταση στοιχείων, δηλαδή, δεν γίνεται σε αντιπαραβολή με δικαιολογητικά έγγραφα. Οι δυνητικοί δικαιούχοι των απορριφθεισών κατά τον προκαταρκτικό έλεγχο προτάσεων ενημερώνονται με ηλεκτρονικό τρόπο μέσω του ΠΣΚΕ.

ΣΤΑΔΙΟ Β: Αξιολόγηση από Ανεξάρτητους Εμπειρογνώμονες

Κάθε πρόταση αξιολογείται από δύο ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες, οι οποίοι προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών και διαθέτουν τις απαραίτητες εξειδικευμένες γνώσεις στο αντικείμενο της προς αξιολόγηση πρότασης. Η ανάθεση μιας πρότασης για αξιολόγηση από συγκεκριμένο εμπειρογνώμονα γίνεται από τον ΕΦ με κριτήρια τη συνάφεια μεταξύ της εξειδίκευσης του εμπειρογνώμονα και του αντικειμένου της πρότασης, την μη ύπαρξη σύγκρουσης συμφερόντων μεταξύ εμπειρογνώμονα και των φορέων της σύμπραξης που υποβάλλουν την πρόταση και τη διαθεσιμότητα του εμπειρογνώμονα. Ο εμπειρογνώμονας προσκομίζει υπογεγραμμένη Υπεύθυνη Δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και περί εμπιστευτικότητας. Στη συνέχεια, γνωμοδοτεί για τη συμβατότητα της πρότασης που του έχει ανατεθεί με τον θεματικό τομέα της επενδυτικής προτεραιότητας, όπως αυτός έχει δηλωθεί από τον υποβάλλοντα και όπως περιγράφεται αναλυτικά στο παράρτημα ΙΙΙ και συντάσσει ανεξάρτητα ειδική έκθεση αξιολόγησης για την πρόταση, την βαθμολογεί ως προς τα κριτήρια αξιολόγησης, τεκμηριώνοντας επαρκώς την βαθμολογία σε κάθε επιμέρους κριτήριο.

ΣΤΑΔΙΟ Γ: Αξιολόγηση από Επιτροπή

Τα μέλη της επιτροπής για έναν συγκεκριμένο θεματικό τομέα και μια συγκεκριμένη παρέμβαση συνεδριάζουν και γνωμοδοτούν για τη συμβατότητα της κάθε πρότασης με τον θεματικό τομέα της επενδυτικής προτεραιότητας όπως αυτός περιγράφεται στο παράρτημα ΙΙΙ. Εάν μία πρόταση δεν είναι συμβατή με τον δηλωθέντα θεματικό τομέα, όπως αυτός έχει προκύψει και εξειδικευθεί από την Στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης (RIS3), η επιτροπή γνωμοδοτεί για τον θεματικό τομέα στον οποίο εμπίπτει η πρόταση και την παραπέμπει προς αξιολόγηση στην αντίστοιχη επιτροπή. Εάν όμως κρίνει ότι η πρόταση δεν εμπίπτει σε κανένα από τους θεματικούς τομείς, τότε η πρόταση απορρίπτεται εξ ολοκλήρου και δεν βαθμολογείται. Εάν μία πρόταση δεν κριθεί συμβατή με τον νέο θεματικό τομέα από την αντίστοιχη επιτροπή, τότε η πρόταση απορρίπτεται εξ ολοκλήρου και δεν βαθμολογείται.

Στη συνέχεια, τα μέλη της επιτροπής, (λαμβάνοντας υπόψη και τις ειδικές εκθέσεις αξιολόγησης και τις τεκμηριωμένες βαθμολογίες των δύο ανεξάρτητων εμπειρογνώμονων μόνο στην περίπτωση της παρέμβασης ΙΙ: Συμπράξεις Επιχειρήσεων με Ερευνητικούς Οργανισμούς), βαθμολογούν κάθε πρόταση, που δεν έχει απορριφθεί λόγω ασυμβατότητας με το θεματικό τομέα, ως προς τα κριτήρια αξιολόγησης, τεκμηριώνοντας επαρκώς την βαθμολογία σε κάθε επιμέρους κριτήριο. Η αξιολόγηση είναι συγκριτική. Η επιτροπή δεν δύναται να υποδείξει περικοπή του προϋπολογισμού του έργου. Οι συνεδριάσεις των επιτροπών μπορούν να πραγματοποιούνται εξ' αποστάσεως με την χρήση των κατάλληλων μέσων.

Κριτήρια αξιολόγησης – Βαθμολόγηση προτάσεων

Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι τα εξής τρία (3):

- A. Επιστημονική και τεχνική αρτιότητα του προτεινόμενου έργου (Excellence)
- B. Εμπειρία και αξιοπιστία του(ων) δικαιούχου(ων) και ποιότητα και ικανότητα του τρόπου υλοποίησης του έργου (Implementation)
- Γ. Αποτελέσματα και Επιπτώσεις του προτεινόμενου σχεδίου (Impact)

Ενδεικτικά, κατά την βαθμολόγηση ως προς το κάθε κριτήριο, ανά κατηγορία παρέμβασης, λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα. Σημειώνεται, ότι τα αναλυτικά αυτά στοιχεία δεν θεωρούνται υποκριτήρια του αντίστοιχου κριτηρίου, αλλά παρατίθενται ώστε να διευκολύνουν τους αξιολογητές κατά την βαθμολόγηση.

A. Επιστημονική και τεχνική αρτιότητα του προτεινόμενου έργου (Excellence)

Παρέμβαση I

- Σαφήνεια και συνάφεια στόχων
- Ορθότητα των επιστημονικών και τεχνολογικών αρχών
- Αξιοπιστία της προτεινόμενης ερευνητικής και τεχνικής προσέγγισης

Παρέμβαση II

- Σαφήνεια και συνάφεια στόχων
- Ορθότητα των επιστημονικών και τεχνολογικών αρχών
- Αξιοπιστία της προτεινόμενης ερευνητικής και τεχνικής προσέγγισης
- Κατά πόσο το προτεινόμενο έργο είναι φιλόδοξο, υιοθετεί καινοτόμες αρχές και προσεγγίσεις και εκτείνεται πέραν της τρέχουσας τεχνολογικής στάθμησης.

Παρέμβαση III

- Σαφήνεια και συνάφεια στόχων
- Τεκμηρίωση της ωριμότητας των αποτελεσμάτων εκτελεσθέντος ερευνητικού έργου (προ της υποβολής πρότασης στην παρούσα πρόσκληση). Συνοπολογίζονται:
  - κατοχή διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή licencing που προέκυψε από/ ή σε συνδυασμό με το ανωτέρω εκτελεσθέν ερευνητικό έργο (εφόσον ήδη υφίσταται)
  - αιτήσεις κατοχύρωσης δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας σχετικές με το ανωτέρω εκτελεσθέν ερευνητικό έργο (εφόσον έχουν ήδη υποβληθεί)
  - έγκριτες δημοσιεύσεις αναφορικά με την τεχνολογική εφικτότητα του ανωτέρω εκτελεσθέντος ερευνητικού έργου
- Ωριμότητα της τεχνολογίας για την υλοποίηση πιλοτικής παραγωγής/ κατασκευής.
- Πρόοδος πέραν της τρέχουσας τεχνολογικής στάθμησης στην παραγωγή.

B. Εμπειρία και αξιοπιστία του(ων) δικαιούχου(ων) και ποιότητα και ικανότητα του τρόπου υλοποίησης του έργου (Implementation)

Παρέμβαση I

- Συνοχή και αποτελεσματικότητα του σχεδίου εργασίας και καταλληλότητα διάθεσης πόρων, προϋπολογισμού και ανάθεσης εργασιών.
- Ικανότητα και εμπειρία του(ων) δικαιούχου(ων) και των ατόμων που συμμετέχουν στην ομάδα έργου (συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας και εμπειρίας του παρόχου - μη δικαιούχου - που προσφέρει υπηρεσίες για έρευνα επί συμβάσει, στην περίπτωση που η πρόταση περιλαμβάνει τέτοιες υπηρεσίες) στην εκτέλεση ερευνητικών έργων ή/ και την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών.
- Επάρκεια υποδομών των συμμετεχόντων φορέων και καταλληλότητα της οργανωτικής δομής και των διαδικασιών διαχείρισης του έργου, περιλαμβανομένων της διαχείρισης επιχειρηματικού κινδύνου και της διαχείρισης καινοτομίας.
- Στην περίπτωση συνεργατικών έργων, συμπληρωματικότητα των εταιρών της σύμπραξης ως προς την ικανότητα και εμπειρία στην εκτέλεση ερευνητικών έργων ή/ και την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών.

Παρέμβαση II

- Συνοχή και αποτελεσματικότητα του σχεδίου εργασίας και καταλληλότητα διάθεσης πόρων, προϋπολογισμού και ανάθεσης εργασιών.
- Ικανότητα και εμπειρία των δικαιούχων και των ατόμων που συμμετέχουν στην ομάδα έργου στην εκτέλεση ερευνητικών έργων ή/ και την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών.
- Επάρκεια υποδομών των συμμετεχόντων φορέων και καταλληλότητα της οργανωτικής δομής και των διαδικασιών διαχείρισης του έργου, περιλαμβανομένων της διαχείρισης επιχειρηματικού κινδύνου και της διαχείρισης καινοτομίας.
- Συμπληρωματικότητα των εταιρών της σύμπραξης ως προς την ικανότητα και εμπειρία στην εκτέλεση ερευνητικών έργων ή/ και την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών.

Παρέμβαση III

- Συνοχή και αποτελεσματικότητα του σχεδίου εργασίας και καταλληλότητα διάθεσης πόρων, προϋπολογισμού και ανάθεσης εργασιών.
- Ικανότητα και εμπειρία του δικαιούχου και των ατόμων που συμμετέχουν στην ομάδα έργου (συμπεριλαμβανομένης της ικανότητας και εμπειρίας του παρόχου - μη δικαιούχου - που προσφέρει υπηρεσίες για έρευνα επί συμβάσει) στην εκτέλεση ερευνητικών έργων ή/ και την ανάπτυξη καινοτόμων τεχνολογικών εφαρμογών.
- Επάρκεια υποδομών των συμμετεχόντων φορέων και καταλληλότητα της οργανωτικής δομής και των διαδικασιών διαχείρισης του έργου, περιλαμβανομένων της διαχείρισης επιχειρηματικού κινδύνου και της διαχείρισης καινοτομίας.

Γ. Αποτελέσματα και Επιπτώσεις του προτεινόμενου σχεδίου (Impact)

Παρέμβαση I

- Δυνατότητα δημιουργίας και διατήρησης θέσεων απασχόλησης.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξης των επιχειρήσεων είτε με την ενσωμάτωση νέας γνώσης είτε με την αξιοποίηση της υπάρχουσας καινοτομίας είτε με την προσφορά νέας καινοτομίας.
- Δυνατότητα των επιχειρήσεων να εκμεταλλευτούν τα αποτελέσματα του έργου βελτιώνοντας τα προϊόντα ή τις διαδικασίες τους.
- Αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων σχεδίων εκμετάλλευσης και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου (περιλαμβανομένων των θεμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας).
- Συνεισφορά του έργου στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας σε εθνικό ή/ και ευρωπαϊκό ή/ και διεθνές επίπεδο.

Παρέμβαση II

- Δυνατότητα δημιουργίας και διατήρησης θέσεων απασχόλησης.
- Συνεισφορά του έργου στην αριστεία και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας σε εθνικό ή/ και ευρωπαϊκό ή/ και διεθνές επίπεδο.
- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και ανάπτυξης των επιχειρήσεων είτε με την ενσωμάτωση νέας γνώσης είτε με την αξιοποίηση της υπάρχουσας καινοτομίας είτε με την προσφορά νέας καινοτομίας.
- Δυνατότητα των επιχειρήσεων να εκμεταλλευτούν τα αποτελέσματα του έργου βελτιώνοντας τα προϊόντα ή τις διαδικασίες τους.
- Αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων σχεδίων εκμετάλλευσης και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου (περιλαμβανομένων των θεμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας).

Παρέμβαση III

- Τεκμηρίωση της ύπαρξης ελλείμματος και ενδιαφέροντος στην αγορά και του πλεονεκτήματος ανταγωνιστικής τεχνολογίας που επιτυγχάνει η πιλοτική ανάπτυξη προϊόντος ή υπηρεσίας.
- Αποτελεσματικότητα των προτεινόμενων σχεδίων εκμετάλλευσης και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου (περιλαμβανομένων των θεμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας).
- Βαθμός δέσμευσης της επιχείρησης ως προς την πραγματοποίηση του υποβαλλόμενου αρχικού σχεδίου εκμετάλλευσης.
- Δυνατότητα δημιουργίας και διατήρησης θέσεων απασχόλησης.
- Συνεισφορά του έργου στην ανταγωνιστικότητα της οικονομίας σε εθνικό ή/ και ευρωπαϊκό ή/ και διεθνές επίπεδο.

Η βαθμολόγηση των προτάσεων γίνεται με ακέραιους αριθμούς 0 - 5 μονάδων για κάθε ένα κριτήριο.

Τι σημαίνει κάθε βαθμός

0: Η πρόταση αδυνατεί παντελώς να αξιολογηθεί σύμφωνα με το κριτήριο αυτό. Ή τα απαιτούμενα για το κριτήριο στοιχεία δεν υπάρχουν ή είναι ημιτελή.

1 κακός: Το κριτήριο αδυνατεί να εξετασθεί επαρκώς από τα παρεχόμενα στοιχεία της πρότασης. Ή υπάρχουν εγγενείς αδυναμίες.

2 μέτριος: Το κριτήριο αναλύεται με γενικό τρόπο στην πρόταση, αλλά υπάρχουν σοβαρές αδυναμίες.

3 καλός: Το κριτήριο αναλύεται στην πρόταση καλά, αλλά υπάρχουν ατέλειες.

4 πολύ καλός: Το κριτήριο αναλύεται στην πρόταση πολύ καλά, αλλά υπάρχει ένας μικρός αριθμός ατελειών.

5 άριστα: Το κριτήριο αναλύεται στην πρόταση με επιτυχία από κάθε άποψη και οποιοσδήποτε τυχόν ατέλειες είναι δευτερεύουσες.

Η συνολική βαθμολογία προκύπτει ως ο σταθμισμένος μέσος όρος των επιμέρους βαθμολογιών στα τρία κριτήρια στην κλίμακα 0-5 με ακρίβεια δύο δεκαδικών ψηφίων.

Η **ελάχιστη αποδεκτή συνολική βαθμολογία** είναι το **τρία (3.00)** για όλες τις παρεμβάσεις. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ορίζονται και ελάχιστες αποδεκτές βαθμολογίες ανά κριτήριο και ανά παρέμβαση. Ο συντελεστής βαρύτητας της επιμέρους βαθμολογίας και η ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία (όταν αυτή ορίζεται) ανά κριτήριο και παρέμβαση αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί:

Παρέμβαση		κριτήριο Α	κριτήριο Β	κριτήριο Γ
	Συντελεστής βαρύτητας (%)			
I		30	30	40
II		40	30	30
III		40	20	40
	Ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία			
I				3
II		3	3	3
III		4		3

Εάν μία πρόταση δεν συγκεντρώνει την ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία τόσο στα επιμέρους κριτήρια όσο και στο σύνολο, δεν προτείνεται προς χρηματοδότηση.

Βαθμολογική κατάταξη προτάσεων

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αξιολόγησης, οι προτάσεις κατατάσσονται σε πίνακες κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά ανά παρέμβαση και ανά θεματικό τομέα. Ισοβαθμούσες προτάσεις καταλαμβάνουν την ίδια θέση στην κατάταξη.

Οι προτάσεις που δεν συγκέντρωσαν την ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία τόσο στις επιμέρους κατηγορίες κριτηρίων όσο και στο σύνολο της βαθμολογίας, **δεν προτείνονται** προς χρηματοδότηση.

Στην περίπτωση των παρεμβάσεων με δικαιούχους μεμονωμένες επιχειρήσεις, οι προτάσεις που συγκέντρωσαν την ελάχιστη αποδεκτή βαθμολογία τόσο στις επιμέρους κατηγορίες κριτηρίων όσο και στο σύνολο της βαθμολογίας, **προτείνονται** προς χρηματοδότηση, με σειρά προτεραιότητας σύμφωνη με την βαθμολογική κατάταξη, λαμβάνοντας υπόψη:

- τα διατιθέμενα κονδύλια χρηματοδότησης για την συγκεκριμένη παρέμβαση και τον τρέχοντα κύκλο της πρόσκλησης (όπως αναφέρεται στην ενότητα I.1.2),
- την ενδεικτική κατανομή διατιθεμένων κονδυλίων ανά θεματικό στόχο της επενδυτικής προτεραιότητας του στόχου 1β του ΕΠΑΝΕΚ (όπως αναφέρεται στην ενότητα I.1.5) και
- τα διατιθέμενα κονδύλια για την περιφέρεια στην οποία δραστηριοποιείται το παράρτημα της επιχείρησης (ή του φορέα) όπου και υλοποιείται το έργο (όπως αναφέρεται στην ενότητα I.1.2).

Στην περίπτωση των συνεργατικών έργων, δεδομένου ότι τα μέλη της σύμπραξης δυνατόν να δραστηριοποιούνται σε διαφορετική κατηγορία περιφερειών (όπως αυτές αναφέρονται στην ενότητα I.1.2), **προτείνονται** προτάσεις προς χρηματοδότηση ακολουθώντας την

προαναφερθείσα διαδικασία λαμβάνοντας επί πλέον υπόψη και την εξής παράμετρο: τα διατιθέμενα κονδύλια για τις αντίστοιχες κατηγορίες περιφερειών για κάθε μέλος της σύμπραξης.

Για την μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της Δράσης και την χρηματοδότηση όσο το δυνατόν περισσότερων έργων, θα εξετάζεται η δυνατότητα μεταφοράς διατιθέμενων κονδυλίων μεταξύ παρεμβάσεων ανά κύκλο αλλά και ως προς την ενδεικτική κατανομή ανά θεματικό στόχο.

Αδιάθετα κονδύλια από έναν κύκλο μεταφέρονται στον επόμενο.

Οι προκύπτοντες κατάλογοι των προς χρηματοδότηση προτάσεων, διαβιβάζονται από την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ προς τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας και εκδίδεται Απόφαση με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων όπως προέκυψαν από τη διαδικασία αξιολόγησης και με βάση τη διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη ανά κατηγορία περιφερειών και ανά κύκλο πρόσκλησης. Στην ίδια απόφαση ορίζεται και η καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δικαιολογητικών του Παραρτήματος V της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης.

Ο νόμιμος εκπρόσωπος της επιχείρησης (ή ο συντονιστής, στην περίπτωση συνεργατικών έργων) ο οποίος είναι και υπεύθυνος για την υποβολή της πρότασης στο ΠΣΚΕ, ενημερώνεται σχετικά κατευθείαν από το ΠΣΚΕ για την καταρχήν έγκριση της πρότασης και καλείται να υποβάλλει τα απαραίτητα δικαιολογητικά έως και την καταληκτική ημερομηνία που έχει ορισθεί με την ανωτέρω απόφαση.

Ο φάκελος των δικαιολογητικών θα πρέπει να περιλαμβάνει πλήρως συμπληρωμένα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά με τη σειρά που περιγράφονται στην ενότητα «I.1.9 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ».

Σε περίπτωση που η ανωτέρω ημερομηνία είναι αργία, η καταληκτική ημερομηνία μεταφέρεται στην πρώτη εργάσιμη ημέρα.

Στην περίπτωση υποβολής δικαιολογητικών ιδιοχείρως, αυτά θα πρωτοκολλούνται κατά την παραλαβή τους, ως εισερχόμενα έγγραφα στο κεντρικό πρωτόκολλο της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ. Η ημερομηνία πρωτοκόλλησης αυτών θεωρείται αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής.

Ο φάκελος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΡΑΣΗ

«ΕΡΕΥΝΩ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΩ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΩ»

Επωνυμία Επιχείρησης «.....»

ΑΦΜ «.....»

Κωδικός Έργου (που θα παραχθεί κατά την ηλεκτρονική παραλαβή του Εντύπου Υποβολής από το ΠΣΚΕ) ..... Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής «.....»

Με την εμπρόθεσμη υποβολή και παραλαβή του φυσικού φακέλου ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του ΠΣΚΕ για την παραλαβή του και αρχίζει άμεσα από την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ η διαδικασία ταυτοποίησης των στοιχείων της αίτησης και των σχετικών δικαιολογητικών.

Ακολουθεί ο έλεγχος των δικαιολογητικών του Παραρτήματος IV της παρούσας Αναλυτικής Πρόσκλησης, που πραγματοποιείται από την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ.

Στην περίπτωση που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών ένταξης διαπιστωθεί μη προσκόμιση φακέλου δικαιολογητικών ή Ελλείψεις στους υποβληθέντες φακέλους, θα υπάρχει ένα χρονικό περιθώριο 15 ημερολογιακών ημερών να αποστείλουν οι δικαιούχοι τα συμπληρωματικά στοιχεία από την ημερομηνία της ηλεκτρονικής ενημέρωσής τους από την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ. Στην περίπτωση μη προσκόμισης των ζητούμενων δικαιολογητικών, η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ

εισηγείται προς τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας/ Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων την απόρριψη των συγκεκριμένων προτάσεων.

Στην περίπτωση που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών ένταξης διαπιστωθεί ανακριβής δήλωση στοιχείων που αφορούν στις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής, όπως αναγράφονται στις ενότητες «I.1.4 - ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ - ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ» και «I.1.9 - ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ», η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ εισηγείται προς τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας την απόρριψη των συγκεκριμένων προτάσεων.

I.1.10.3 – ΕΓΚΡΙΣΗ

Μετά το τέλος της διαδικασίας ελέγχου των δικαιολογητικών έγκρισης προκύπτουν οι τελικοί πίνακες βαθμολογικής κατάταξης των προτάσεων που περιλαμβάνουν τους επιλέξιμους και μη επιλέξιμους για συγχρηματοδότηση δικαιούχους.

Η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ με εισήγησή της αποστέλλει τους τελικούς πίνακες βαθμολογικής κατάταξης των προτάσεων προς τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, ο οποίος με Απόφασή του εντάσσει τα έργα.

Οι εντάξεις των προτάσεων των δικαιούχων στη δράση πραγματοποιούνται με βάση τη σειρά της τελικής βαθμολογικής κατάταξης μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων. Σε περίπτωση ισοβαθμίας εντάσσονται όλες οι προτάσεις που ισοβαθμούν.

Μετά την έκδοση της Απόφασης Ένταξης, δημοσιεύονται στοιχεία των εγκεκριμένων έργων στους Δικτυακούς τόπους της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ (www.eyde-etak.gr), της ΓΓΕΤ (www.gsrt.gr) και της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antagonistikotita.gr) και του ΕΣΠΑ (www.espa.gr).

Όλοι οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ τόσο για την ένταξη όσο και για την απόρριψη της πρότασης τους.

Η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ αναλαμβάνει τις ανωτέρω ενέργειες και έχει την ευθύνη της καταχώρησης όλων των απαραίτητων δεδομένων στο Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων.

Η απόφαση ένταξης στο ΕΠΑνΕΚ συνιστά για τους Δικαιούχους, αποδοχή της εγγραφής των έργων τους στον κατάλογο των χρηματοδοτούμενων έργων που δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 115, παρ. 2, του Κανονισμού 1303/2013. Συνεπώς, στοιχεία των εγκεκριμένων προς χρηματοδότηση έργων, όπως αυτά προβλέπονται στο Παράρτημα XII του Καν. 1303/2013 και στο Παράρτημα III του ΕΕ 651/2014 θα αποτελέσουν αντικείμενο δημοσιοποίησης.

Σε περίπτωση απόρριψης προτάσεων κατά τη διαδικασία ελέγχου δικαιολογητικών ένταξης, θα κληθούν να προχωρήσουν σε διαδικασία υποβολής δικαιολογητικών τα επόμενα σε βαθμολογία έργα, υπό την προϋπόθεση ύπαρξης διαθέσιμων πόρων, από τον αντιστοιχούντα κύκλο υποβολής και μέχρι εξαντλήσεως αυτών.

Σημειώνεται ότι ως ημερομηνία έναρξης του χρόνου υλοποίησης του έργου λαμβάνεται η ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης των έργων.

I.1.10.4 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

Η διαδικασία ενστάσεων ακολουθεί το άρθρο 43 παρ. 7 της Υπουργικής Απόφασης των «Εθνικών Κανόνων επιλεξιμότητας των δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014-2020»(ΦΕΚ 1822/Β/24.02.2015).

Οι δυνητικοί δικαιούχοι που συμμετέχουν στην διαδικασία υποβολής και αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων, στο πλαίσιο πρόσκλησης δύνανται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) κατά της απόφασης ένταξης/απόρριψης.

Δεν υποβάλλεται ένσταση επί της απόφασης με τον προσωρινό κατάλογο δυνητικών δικαιούχων όπως προέκυψαν από τη διαδικασία αξιολόγησης και με βάση τη διαθέσιμη Δημόσια Δαπάνη ανά κατηγορία περιφερειών και ανά κύκλο πρόσκλησης, παρά μόνο κατά της τελικής απόφασης ένταξης/απόρριψης οπότε και γνωστοποιούνται και οι λόγοι απόρριψης.

Ο δυνητικός δικαιούχος ή ο συντονιστής του έργου έχει δικαίωμα υποβολής ένστασης ηλεκτρονικά (μέσω ΠΣΚΕ) προς την ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ, εντός αποκλειστικής προθεσμίας **δέκα (10)** ημερολογιακών ημερών, από την επομένη της έκδοσης της απόφασης ένταξης/ απόρριψης. Οι ενστάσεις του παρόντος ασκούνται **άπαξ**, εντός της αποκλειστικής προθεσμίας αυτής των **δέκα (10)** ημερολογιακών ημερών.

Οι ενστάσεις εξετάζονται από τον ΕΦ ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται, και είτε απορρίπτονται, είτε γίνονται αποδεκτές.

Λόγο απόρριψης ένστασης δύνανται να αποτελεί και η εξάντληση της δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης ή του άξονα προτεραιότητας ή του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι τριμελής ειδική επιτροπή, η **Επιτροπή Ενστάσεων**, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, δύνανται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

Ο ΕΦ εισηγείται στην Επιτροπή Ενστάσεων, η οποία συνεδριάζει και αποφασίζει μέσα σε **δέκα (10)** ημερολογιακές ημέρες από την κατάθεση της ένστασης. Οι αποφάσεις της επιτροπής λαμβάνονται κατά την απόλυτη πλειοψηφία των μελών. Η απόφαση της επιτροπής διαβιβάζεται στον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας και γνωστοποιείται στον ενδιαφερόμενο. Η απόφαση του Γενικού Γραμματέα εκδίδεται εντός **δεκαπέντε (15)** ημερών από την υποβολή της προσφυγής. Αποκλείεται έτερο στάδιο διοικητικής προσφυγής μετά την απόφαση επί της ενστάσεως.

Το σύνολο της διαδικασίας και των αποτελεσμάτων εξέτασης ενστάσεων καταχωρείται με ευθύνη της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ στο ΠΣΚΕ μέσω του οποίου κοινοποιούνται οι αποφάσεις στους ενιστάμενους.

I.1.11 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ

I.1.11.1 – ΕΞΟΦΛΗΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η εξόφληση των δαπανών που πραγματοποιούνται για την υλοποίηση έργων που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης, θα πρέπει να γίνεται κάθε φορά λαμβάνοντας υπόψη τα οριζόμενα στις **εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις** που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Πέραν της τήρησης των ανωτέρω διατάξεων, **κάθε δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση λογαριασμού σε αναγνωρισμένο Πιστωτικό Ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα (Τραπεζικός Λογαριασμός του Έργου)**. Μέσω κινήσεων του λογαριασμού αυτού είναι υποχρεωτικό να πραγματοποιείται το σύνολο των εξοφλήσεων των δαπανών του έργου, για τις οποίες με βάση το εκάστοτε θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Στον Λογαριασμό του Έργου θα πρέπει να πιστώνονται τα ποσά των δόσεων της δημόσιας χρηματοδότησης και να εισρέουν τα κονδύλια που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής. Είναι δυνατή η αξιοποίηση περισσότερων του ενός λογαριασμών του δικαιούχου, στο ίδιο ή σε διαφορετικά Πιστωτικά Ίδρύματα, για την κάλυψη της υποχρέωσης που αφορά στον Τραπεζικό Λογαριασμό του Έργου.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει να τηρούν **ξεχωριστή λογιστική μερίδα** για το έργο ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται.

Αναλυτικές πληροφορίες για τη διαδικασία εξόφλησης των δαπανών υλοποίησης των έργων δίνονται στο **Παράρτημα VI «Αποδεκτοί Τρόποι Εξόφλησης Δαπανών»**.

I.1.11.2 – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΡΓΩΝ – ΕΠΑΛΗΘΕΥΣΕΙΣ – ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Οι δικαιούχοι είναι υπεύθυνοι εξ ολοκλήρου απέναντι στην ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ για την υλοποίηση και τη διασφάλιση της προόδου του έργου τους, την ορθή τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων και των λοιπών όρων και περιορισμών καθώς και την ολοκλήρωση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου με βάση τα εγκεκριμένα χαρακτηριστικά του έργου τους.

Η παρακολούθηση και ο έλεγχος της υλοποίησης των έργων πραγματοποιείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τους μηχανισμούς ελέγχου και παρακολούθησης του ΕΣΠΑ. Ο ΕΦ, η Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΑΝΕΚ., καθώς και άλλα εξουσιοδοτημένα όργανα της Ελλάδας και της ΕΕ διατηρούν το δικαίωμα να ελέγχουν, όποτε κρίνεται απαραίτητο, την πορεία υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου με επισκέψεις στο χώρο εκτέλεσής του και στην έδρα του δικαιούχου και/ ή με επαλήθευση των στοιχείων που υποβάλλονται από τους δικαιούχους.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται στην υποβολή μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) του συνόλου των στοιχείων που αφορούν στην πρόοδο υλοποίησης, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα του έργου, όπως πχ είναι: το Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης, τα δεδομένα προόδου φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, το αίτημα τροποποίησης κλπ, τα οποία είναι απαραίτητα για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων της παρούσας Πρόσκλησης και του Επιχειρησιακού Προγράμματος στο οποίο εντάσσεται.

Οι δικαιούχοι υποχρεούνται να κοινοποιούν άμεσα και υποχρεωτικά στον ΕΦ:

- οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με το έργο που υλοποιούν, με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων
- οποιαδήποτε μεταβολή προκύψει στο φυσικό ή οικονομικό αντικείμενο του έργου που οριοθετεί ανάγκη τροποποίησής του
- πιθανή αδυναμία από πλευράς τους να συνεχίσουν την υλοποίηση του έργου.

Κάθε παράβαση των όρων της παρούσας Πρόσκλησης και της απόφασης ένταξης συνεπάγεται τη λήψη διορθωτικών μέτρων, τα οποία μπορεί να κλιμακωθούν από τη διατύπωση στον δικαιούχο απλών συστάσεων συμμόρφωσης εντός συγκεκριμένων προθεσμιών μέχρι και την ενεργοποίηση των διαδικασιών ανάκλησης της απόφασης ένταξης και έντοκης επιστροφής της τυχόν καταβληθείσας δημόσιας χρηματοδότησης κατά τις διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

Αιτήματα επαλήθευσης - πιστοποίησης

Με στόχο την παρακολούθηση της προόδου του έργου και την εκταμίευση των προβλεπόμενων δόσεων της δημόσιας χρηματοδότησης, οι δικαιούχοι υποβάλλουν αιτήματα επαλήθευσης – πιστοποίησης. Κάθε αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης υποβάλλεται μέσω του ΠΣΚΕ και συνοδεύεται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και παραδοτέα, όπως αυτά καθορίζονται στο **Παράρτημα IV «Κανόνες Επιλεξιμότητας & Δικαιολογητικά για την Πιστοποίηση Δαπανών»**. Στο πλαίσιο της υλοποίησης κάθε έργου υποβάλλονται δύο αιτήματα επαλήθευσης – πιστοποίησης:

- **Αίτημα ενδιάμεσης επαλήθευσης – πιστοποίησης.** Υποβάλλεται υποχρεωτικά μέσα στο χρονικό διάστημα που οριοθετείται από την έναρξη του έργου και τη συμπλήρωση των 2/3 της συνολικής διάρκειας του έργου και αποτελεί προϋπόθεση για την εκταμίευση της ενδιάμεσης δόσης της δημόσιας χρηματοδότησης. Για την επιλογή της χρονικής στιγμής υποβολής του αιτήματος δεν τίθεται άλλος περιορισμός, ωστόσο οι δικαιούχοι θα πρέπει να συνεκτιμούν τις ανάγκες χρηματοδότησης του έργου και το ότι δεν προβλέπεται άλλη ενδιάμεση δόση πριν την αποπληρωμή.
- **Αίτημα τελικής επαλήθευσης – πιστοποίησης.** Υποβάλλεται το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Έχει ως στόχο την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του φυσικού αντικείμενου, την οριστικοποίηση του τελικού προϋπολογισμού του έργου και της αντίστοιχης δημόσιας χρηματοδότησης και την επιβεβαίωση της τήρησης των όρων της Απόφασης ένταξης.

Τα αιτήματα επαλήθευσης – πιστοποίησης περιλαμβάνουν τα απαραίτητα στοιχεία με τα οποία τεκμηριώνεται η πρόοδος του έργου τόσο ως προς το φυσικό όσο και ως προς το οικονομικό αντικείμενο και καλύπτουν συγκεκριμένη χρονική περίοδο. Με βάση τα αιτήματα και τα συνοδευτικά παραστατικά διενεργείται ο σχετικός έλεγχος και πιστοποιείται το ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του έργου, σύμφωνα με το οποίο αποφασίζεται η εκταμίευση και το ύψος της δόσης της δημόσιας χρηματοδότησης (ενδιάμεση δόση ή αποπληρωμή), καθώς και ο κατάλληλος χειρισμός (διατήρηση, απομείωση ή επιστροφή) σε σχέση με την εγγυητική επιστολή που ενδέχεται να έχει προσκομιστεί στο πλαίσιο λήψης προκαταβολής.

Η υποβολή αιτημάτων επαλήθευσης – πιστοποίησης είναι υποχρεωτική και γίνεται μέσω του ΠΣΚΕ. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί από το δικαιούχο εντός των ανωτέρω αναφερόμενων ορίων Αίτημα ενδιάμεσης ή τελικής επαλήθευσης - πιστοποίησης, και εφόσον έχει προηγηθεί εκταμίευση δόσης της επιχορήγησης, ο ΕΦ προχωρά στον ορισμό οργάνου ελέγχου και στη διενέργεια επαλήθευσης.

Διαδικασία διενέργειας επαλήθευσης – πιστοποίησης

Οι επαληθεύσεις – πιστοποιήσεις των έργων της παρούσας Πρόσκλησης διακρίνονται σε διοικητικές και επιτόπιες. Οι διοικητικές επαληθεύσεις διενεργούνται εξ αποστάσεως με βάση τα στοιχεία που υποβάλλονται από τους δικαιούχους των έργων, ενώ για τις επιτόπιες επαληθεύσεις είναι απαραίτητη η επιτόπια επίσκεψη στο σημείο(α) που θα επιλεγεί (ούν) από τον ΕΦ ως καταλληλότερο(α) για την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου.

Για την επαλήθευση – πιστοποίηση κάθε έργου αρμόδιο είναι όργανο ελέγχου που ορίζεται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Τα μέλη του οργάνου ελέγχου προέρχονται από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών, από τα στελέχη του ΕΦ ή/ και της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ. Το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του οργάνου ελέγχου περιλαμβάνει:

- την επαλήθευση του φυσικού αντικείμενου του έργου, σύμφωνα με τους όρους που περιλαμβάνονται στην ισχύουσα κάθε φορά Απόφαση ένταξης
- την πιστοποίηση του οικονομικού αντικείμενου με βάση τα προσκομισθέντα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης
- την επιβεβαίωση του εύλογου του κόστους των επιλέξιμων δαπανών σύμφωνα με την Απόφαση ένταξης
- την επιβεβαίωση ύπαρξης επαρκούς διαδρομής ελέγχου

- τη διασφάλιση της τήρησης των λοιπών όρων υλοποίησης του έργου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Απόφαση ένταξης
- την επιβεβαίωση της τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για το έργο ή επαρκούς λογιστικής κωδικοποίησης
- τη διασφάλιση των κατά περίπτωση εφαρμοσμένων όρων ενωσιακού και εθνικού δικαίου που διέπει την υλοποίηση του έργου
- την επιβεβαίωση της συμμόρφωσης του δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων που έχουν διενεργηθεί στο έργο από τη ΔΑ ή ελέγχων από άλλα εθνικά ή/και κοινοτικά ελεγκτικά όργανα
- τη διατύπωση πιθανών συστάσεων για διορθωτικές ενέργειες
- τη διατύπωση άποψης σε σχέση με τη συνέχιση ή μη της χρηματοδότησης του έργου

Είναι δυνατή η πιστοποίηση των δαπανών των έργων από ορκωτούς λογιστές/ελεγκτές, εγγεγραμμένους στο μητρώο Ελεγκτών της Ε.Λ.Τ.Ε.. Το έργο του ορκωτού λογιστή περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υποβολή έκθεσης ελέγχου που αφορά στον έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας διενέργειας και εξόφλησης των δαπανών και της ορθής λογιστικής καταχώρησής τους. Επίσης, οι ορκωτοί λογιστές/ ελεγκτές ελέγχουν την ύπαρξη επαρκών δικαιολογητικών, την πραγματοποίηση των δαπανών εντός της επιλέξιμης περιόδου και το συσχετισμό αυτών με το συγκεκριμένο έργο, καθώς και τη συμμόρφωση με τους όρους της απόφασης ένταξης. Οι ορκωτοί λογιστές/ ελεγκτές επιλέγονται από τον δικαιούχο και η δαπάνη για την απασχόλησή τους είναι επιλέξιμη εφόσον πραγματοποιείται μέχρι και τρεις (3) μήνες από τη λήξη κάθε έργου. Σε περίπτωση αποδοχής από τον πιστοποιητή του φυσικού αντικείμενου του έργου, μέρους ή ποσοστού των παραδοτέων ερευνητικού έργου είτε ως προς την ποσότητα είτε ως την ποιότητα αυτού, καθώς και στις περιπτώσεις διαπίστωσης ευρημάτων κατά τον οικονομικό έλεγχο (π.χ. μη επιτρεπόμενες υπερβάσεις προϋπολογισμού, μη επιλεξιμότητα δαπανών), ο ΕΦ διατηρεί το δικαίωμα να περικόψει το πιστοποιηθέν από τους ορκωτούς λογιστές ύψος δαπάνης κατά αντίστοιχο ποσό ή ποσοστό.

Προκειμένου οι δικαιούχοι να είναι κατάλληλα προετοιμασμένοι κατά την ημερομηνία της επιτόπιας επαλήθευσης, ο ΕΦ, κατόπιν συνεννόησης, αποστέλλει μέσω συμβατικού ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν την διενέργεια της επιτόπιας επαλήθευσης, ενημερωτικό έγγραφο ειδοποίησης όπου αναφέρεται η ακριβής ημερομηνία και ο τόπος της επιτόπιας επαλήθευσης, η εκτιμώμενη διάρκεια και ο τρόπος διενέργειάς της, καθώς και όλα τα στοιχεία ή το προσωπικό που πρέπει να βρίσκονται στη διάθεση του οργάνου ελέγχου. Ο δικαιούχος από την πλευρά του θα πρέπει να διευκολύνει τα μέλη του οργάνου ελέγχου και να τηρεί τις οδηγίες που αυτά θα του υποδεικνύουν καθώς και τις ημερομηνίες αποστολής στοιχείων για τυχόν εκκρεμότητες που διαπιστώθηκαν. Η παρουσία κατά τη διάρκεια της επιτόπιας επαλήθευσης – πιστοποίησης των αρμόδιων στελεχών εκ μέρους του δικαιούχου, αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της επαλήθευσης.

Επισημαίνεται ότι τόσο η έγγραφη ή/ και ηλεκτρονική γνωστοποίηση ελλείψεων που εντοπίστηκαν στο υποβληθέν Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης από τον ΕΦ όσο και η κάλυψη αυτών από το δικαιούχο, δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες από την πρώτη (έγγραφη ή/ και ηλεκτρονική) γνωστοποίηση των ελλείψεων.

Μετά το πέρας του ελέγχου και κατόπιν κάλυψης από το δικαιούχο των τυχόν εκκρεμοτήτων και ελλείψεων που εντοπίστηκαν, ολοκληρώνεται η επαλήθευση – πιστοποίηση με τη σύνταξη της σχετικής έκθεσης επαλήθευσης – πιστοποίησης. Στην έκθεση επαλήθευσης η οποία αποτελεί Τυποποιημένο Έντυπο που παράγεται από το ΠΣΚΕ αποτυπώνονται τα προς επαλήθευση στοιχεία (σημεία ελέγχου), τα αντίστοιχα ευρήματα και οι τυχόν συστάσεις ή διορθώσεις. Στην περίπτωση που η επιτόπια επαλήθευση διενεργείται βάσει δειγματοληψίας, η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ καταγράφει τη σχετική μεθοδολογία επιλογής του δείγματος. Η έκθεση επιτόπιας επαλήθευσης θα πρέπει να είναι σαφώς, ειδικώς και επαρκώς τεκμηριωμένη ιδίως στις περιπτώσεις εκείνες που έχει ευρήματα και συνεπώς δημιουργεί δυσμενείς έννομες συνέπειες εις βάρος των δικαιούχων πχ με απομείωση της αιτούμενης δημόσιας δαπάνης.

Έγκριση αποτελεσμάτων επαλήθευσης – αντιρρήσεις δικαιούχου

Η συνταχθείσα από το όργανο ελέγχου, Έκθεση Επαλήθευσης υποβάλλεται στον ΕΦ, ο οποίος εισηγείται σχετικά στον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας. Σε περίπτωση διαφωνίας με (ή λάθους σε) πεδία της έκθεσης επαλήθευσης, παρέχεται η δυνατότητα να εκτελεστούν οι όποιες διορθώσεις σε αυτή, από το αρμόδιο προς έγκριση όργανο με την αντίστοιχη τεκμηρίωση. Τα στοιχεία της οριστικοποιημένης έκθεσης επαλήθευσης καταχωρούνται στο ΠΣΚΕ από τον ΕΦ. Με την έγκριση των αποτελεσμάτων της έκθεσης πιστοποίησης:

- ο δικαιούχος ενημερώνεται μέσω του ΠΣΚΕ για τα αποτελέσματα της πιστοποίησης και τη σχετική έκθεση, έχοντας τη δυνατότητα υποβολής αντιρρήσεων επί των αποτελεσμάτων της έκθεσης
- ο δικαιούχος αποκτά δικαίωμα λήψης δόσης της δημόσιας χρηματοδότησης

Με την κοινοποίηση των αποτελεσμάτων της επαλήθευσης - πιστοποίησης, παρέχεται το δικαίωμα στους δικαιούχους να ασκήσουν αντιρρήσεις. Ο τρόπος, καθώς και η αποκλειστική προθεσμία εντός της οποίας μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, το όργανο εξέτασης καθώς και η χρονική προθεσμία εντός της οποίας πρέπει να εκδίδεται θετική ή απορριπτική απόφαση προσδιορίζονται στην Α.Π. Αριθμ. 126829 / ΕΥΘΥ 1217/21-12-2105 ΚΥΑ (Β 2784) με θέμα «ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΧΡΕΩΣΤΗΤΩΣ Ή ΠΑΡΑΝΟΜΩΣ ΚΑΤΑΒΛΗΘΕΝΤΩΝ ΠΟΣΩΝ ΑΠΟ ΠΟΡΟΥΣ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΠΑ 2014-2020, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡ. 22 ΤΟΥ Ν. 4314/2014» όπως τροποποιείται και ισχύει κάθε φορά (Άρθρα 3, 4, 5 & 6).

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας υποβολής και εξέτασης αντιρρήσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, αν απαιτείται, η απόφαση έγκρισης των αποτελεσμάτων επαλήθευσης - πιστοποίησης. Τα αποτελέσματα εξέτασης των αντιρρήσεων καταχωρούνται στο ΠΣΚΕ με ευθύνη του ΕΦ και μέσω του συστήματος ενημερώνονται οι δικαιούχοι

I.1.11.3 – ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η δημόσια χρηματοδότηση που αναλογεί στους δικαιούχους καταβάλλεται από τον ΕΦ μέσω του Ειδικού Λογαριασμού της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, σύμφωνα με το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη διενέργεια των πληρωμών του. Ο χρόνος καταβολής της δημόσιας χρηματοδότησης επηρεάζεται από την άμεση διαθεσιμότητα ή μη των αντίστοιχων πιστώσεων.

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στους δικαιούχους και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της δημόσιας χρηματοδότησης (εκτός της προκαταβολής) σε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την παροχή δανείου που θα αντιστοιχεί σε μέρος ή στο σύνολο της δημόσιας χρηματοδότησης που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του έργου. Σε αυτές τις περιπτώσεις η καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης γίνεται απευθείας στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα με το οποίο έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης, για το ισόποσο τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου. Στις περιπτώσεις εκχώρησης, ο δικαιούχος είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει τη σύμβαση εκχώρησης με το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα στον ΕΦ.

Για την καταβολή της επιχορήγησης απαιτείται η υποβολή από το δικαιούχο του αντίστοιχου αιτήματος στο ΠΣΚΕ. Το αίτημα πρέπει να συνοδεύεται από τα απαιτούμενα σύμφωνα με το **Παράρτημα VII «Δικαιολογητικά για την Καταβολή της Επιχορήγησης»**.

Ο ΕΦ διασφαλίζει ότι ο Δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό ποσό της οφειλόμενης ενίσχυσης το αργότερο σε ενενήντα μέρες μετά την ημερομηνία υποβολής του Αιτήματος από τον Δικαιούχο. Προς τούτο, μπορεί να καταρτίσει ενδιάμεσες ενδεικτικές προθεσμίες. Η προθεσμία πληρωμής των 90 ημερών δύναται να διακοπεί από τον ΕΦ σε δεόντως

αιτιολογημένες περιπτώσεις σύμφωνα με το άρθρο 132 παρ. 2 του Καν.1303/2013. Η διαδικασία διακοπής και τεκμηρίωσης αποτυπώνεται στο ΠΣΚΕ.

Μετά την καταβολή της ενίσχυσης από τον ΕΦ στο Δικαιούχο, ο ΕΦ ενημερώνει το ΠΣΚΕ.

Επιτρέπονται οι ακόλουθες καταβολές δημόσιας χρηματοδότησης.

A. Προκαταβολή (δυννητική) με ισόποση εγγυητική επιστολή

Μετά την υπογραφή της Απόφασης ένταξης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής, σε ποσοστό **μέχρι 40%** της δημόσιας χρηματοδότησης, εφόσον ο δικαιούχος προσκομίσει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από αναγνωρισμένο προς τούτο ίδρυμα, η οποία εκδίδεται υπέρ του ΕΦ, με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη 12 μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Στη δεύτερη περίπτωση και εφόσον συμβεί κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου, η εγγυητική επιστολή ορισμένου χρόνου να λήγει πριν την ολοκλήρωση του έργου, ο δικαιούχος υποχρεούται, άμεσα να την αντικαταστήσει με άλλη ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση. Αποτελεί ευθύνη του ΕΦ να παρακολουθεί και να εξασφαλίζει ότι η κατά τα ανωτέρω προσκομισθείσα από δικαιούχο εγγυητική επιστολή είναι έγκυρη και παραμένει σε ισχύ για το χρονικό διάστημα που απαιτείται.

Η εγγυητική επιστολή προκαταβολής δύναται να απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με αναλογούσα σε πραγματοποιηθείσες και πιστοποιηθείσες δαπάνες του έργου δημόσια χρηματοδότηση και επιστρέφεται στο δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της ως ανωτέρω.

Παρέχεται η δυνατότητα/ επιλογή σε δικαιούχο που έλαβε προκαταβολή έναντι Εγγυητικής Επιστολής, όταν ελεγχθούν και πιστοποιηθούν δαπάνες του έργου του, να ζητήσει εκ νέου προκαταβολή πρόσθετης δημόσιας επιχορήγησης. Εφόσον ο δικαιούχος επιλέξει αυτό να γίνει με διατήρηση της υπάρχουσας εγγυητικής επιστολής, απαιτείται η επιστολή να έχει κατάλληλα διατυπωμένο περιεχόμενο και να επαρκεί ως προς το ποσό/ ύψος της.

Σε κάθε περίπτωση, η συνολική προκαταβολικά ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το 40% της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης.

Οι προκαταβολές θα πρέπει να καλύπτονται από τις δαπάνες που καταβάλλονται από τους δικαιούχους στα πλαίσια της υλοποίησης του έργου και να δικαιολογούνται με εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας εντός τριών ετών από το έτος καταβολής της προκαταβολής, εάν η ημερομηνία αυτή είναι προγενέστερη, ή την 31η Δεκεμβρίου 2023.

B. Προκαταβολή (δυννητική) μέσω Καταπιστευτικού Λογαριασμού (Escrow account)

Η εκταμίευση προκαταβολής Δημόσιας χρηματοδότησης μπορεί να γίνεται μέσω ειδικού ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού χωρίς την κατάθεση ισόποσης εγγυητικής επιστολής. Στον escrow account αποκλειστικά για λογαριασμό του Δικαιούχου, δύναται να πιστώνεται ποσό έως το 40% της Δημόσιας χρηματοδότησης που δικαιούται, το οποίο θα αποδεσμεύεται σταδιακά για την αποπληρωμή τιμολογίων των προμηθευτών του.

Οι όροι, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια ρυθμίζονται με βάση την ΥΑ 62550/10.6.2016 (B 1738) "Σύσταση Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού (Escrow account)".

Γ. Ενδιάμεση/σες δόση(εις)

Καταβάλλονται έπειτα από υποβολή σχετικού Αιτήματος Επαλήθευσης - Πιστοποίησης από πλευράς δικαιούχου και πιστοποίηση φυσικού και οικονομικού αντικείμενου, όπου και προσδιορίζεται το ύψος των επιλέξιμων δαπανών του έργου μέχρι τη στιγμή της υποβολής του Αιτήματος, και η αναλογούσα δημόσια χρηματοδότηση.

Το άθροισμα των ποσών της προκαταβολής και των ενδιάμεσων δόσεων (για κάθε δικαιούχο) δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το 80% της εγκεκριμένης Δημόσιας χρηματοδότησης.

Οι Ερευνητικοί Οργανισμοί ως Δικαιούχοι της παρούσας πρόσκλησης

Ειδικά ως προς την εκταμίευση της δημόσιας δαπάνης σε δικαιούχους – Ερευνητικούς Οργανισμούς (των οποίων η χρηματοδότηση χαρακτηρίζεται) ως μη κρατική ενίσχυση, ακολουθείται διαδικασία εκταμιεύσεων και υποβολή περιοδικών δηλώσεων δαπανών και δυνατότητα λήψης προκαταβολής, η οποία δεν ξεπερνά το 40% της εγκεκριμένης Δημόσιας χρηματοδότησης. Ακολούθως, οι δικαιούχοι - Ερευνητικοί Οργανισμοί δηλώνουν σε μηνιαία βάση, μέσω του ΠΣΚΕ, τις δαπάνες που έχουν πραγματοποιήσει και οι οποίες συνοδεύονται από συνοπτική έκθεση προόδου του φυσικού αντικείμενου. Ανάλογα με την πρόοδο στην υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου και την αντίστοιχη πρόοδο στην πραγματοποίηση των δαπανών, ο ΕΦ δύναται μετά από διοικητικό έλεγχο να προχωρήσει στην εκταμίευση ενδιάμεσων δόσεων (η(οι) οποία(ες) αθροιστικά με την προκαταβολή μπορούν να ανέλθουν σε ποσοστό ίσο με το 65% της εγκεκριμένης Δημόσιας χρηματοδότησης για το δικαιούχο. Σε κάθε περίπτωση η πρόσθετη, πέραν του 40%, δημόσια χρηματοδότηση θα πρέπει να καλύπτεται, βάσει των υποβαλλόμενων περιοδικών δηλώσεων, από αντίστοιχο ποσοστό υλοποίησης τόσο του φυσικού όσο και του οικονομικού αντικείμενου.

Προκειμένου να καταβληθεί ενδιάμεση δόση με την οποία η εκταμιευθείσα δημόσια χρηματοδότηση θα ξεπερνά σε ποσοστό το 65% της εγκεκριμένης Δημόσιας χρηματοδότησης, απαιτείται η διενέργεια ενδιάμεσης επαλήθευσης – πιστοποίησης. Το μέγιστο ποσοστό της Ενδιάμεσης Δόσης Πιστοποίησης (Ε.Δ.Π.) υπολογίζεται ως συνάρτηση της Πιστοποιηθείσας από το όργανο ελέγχου Δημόσιας Δαπάνης (Π.Δ.Δ.) ως ακολούθως:

$$Ε.Δ.Π. = 40\% + Π.Δ.Δ.(\%) - Ληφθείσα Προκαταβολή (\%) - Ληφθείσες Ενδιάμεσες Δόσεις (\%)$$

Το άθροισμα των ποσών της προκαταβολής και των ενδιάμεσων δόσεων (για κάθε δικαιούχο) δεν μπορεί να υπερβαίνει σε ποσοστό το 80% της εγκεκριμένης Δημόσιας χρηματοδότησης.

Δ. Αποπληρωμή

Καταβάλλεται κατόπιν υποβολής Αιτήματος τελικής επαλήθευσης από το δικαιούχο στο ΠΣΚΕ και πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του έργου από τον ΕΦ. Στο στάδιο αυτό οριστικοποιείται το τελικό επιλέξιμο προς χρηματοδότηση κόστος του έργου και εκδίδεται η Απόφαση Ολοκλήρωσης του έργου.

Εάν κατά την ολοκλήρωση του έργου διαπιστωθεί ότι η συνολική ενίσχυση που έχει ήδη καταβληθεί από τον ΕΦ, σε κάποιο δικαιούχο είναι μεγαλύτερη από αυτή που του οφείλεται βάσει της προόδου του φυσικού αντικείμενου ή/ και των συνολικών δαπανών του, όπως αυτά προκύπτουν από τη διαδικασία επαλήθευσης-πιστοποίησης, τότε ο δικαιούχος επιστρέφει εντόκως τη διαφορά σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις περί ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών και είσπραξης δημοσίων εσόδων για την περίπτωση έργων εθνικής και κοινοτικής χρηματοδότησης (ΚΥΑ υπ' αριθμ. 126829 / ΕΥΘΥ 1217/21.12.2015 (Β 2784).

1.1.12 – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Τροποποίηση επιμέρους στοιχείων της Απόφασης ένταξης είναι δυνατή εφόσον **τηρούνται ακόλουθα προϋποθέσεις**

- παρέχεται επαρκής τεκμηρίωση για την αναγκαιότητα των προτεινόμενων μεταβολών των στοιχείων του έργου ως προς την ομαλή υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου του έργου και την επίτευξη των στόχων του
- δεν αλλοιώνονται η φύση και οι στόχοι του έργου
- δεν μεταβάλλονται στοιχεία με τρόπο που να ακυρώνονται η επιλεξιμότητα ή/ και η θετική αξιολόγηση της πρότασης, βάσει των κριτηρίων της παρούσας Πρόσκλησης
- δεν αυξάνεται το ποσό της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης του έργου.

Οι τροποποιήσεις που επιτρέπεται να πραγματοποιηθούν από τους δικαιούχους έργων της παρούσας Πρόσκλησης ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

A. Τροποποιήσεις μείζονος σημασίας

Η συγκεκριμένη κατηγορία αφορά σε τροποποιήσεις που σχετίζονται με κρίσιμες παραμέτρους που ενδέχεται να επηρεάσουν την ομαλή υλοποίηση του έργου και εντάσσονται σε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις

1. Παράταση της χρονικής διάρκειας υλοποίησης του έργου
2. Αντικατάσταση δικαιούχου συνεργατικού έργου (και ανάλογη επικαιροποίηση/ αντικατάσταση του συμφωνητικού συνεργασίας)
3. Αντικατάσταση υπεργολάβου παροχής υπηρεσιών έρευνας επί συμβάσει που έχει αξιολογηθεί στο πλαίσιο της αξιολόγησης της πρότασης (όχι φυσικά πρόσωπα)
4. Αντικατάσταση Επιστημονικού Υπεύθυνου του έργου
5. Μεταβίβαση ή αντικατάσταση πάγιων περιουσιακών στοιχείων που ενισχύονται στο πλαίσιο του έργου
6. Τροποποίηση στοιχείων που επηρεάζουν σημαντικά την έκταση και τον τρόπο υλοποίησης του φυσικού αντικείμενου (π.χ. εφαρμογή τεχνικών/ μεθοδολογίας εκτέλεσης χαμηλότερης τεχνολογικής στάθμησης, περιορισμός των προβλεπόμενων παραδοτέων, συρρίκνωση των εξεταζόμενων από την έρευνα παραμέτρων)
7. Τροποποίηση του οικονομικού αντικείμενου που επηρεάζει επιμέρους στοιχεία του αρχικώς εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού δικαιούχου του έργου σε ποσοστό μεγαλύτερο του 25% (π.χ. μεταφορά δαπάνης εντός της ίδιας κατηγορίας ή ενότητας εργασίας ή μεταξύ κατηγοριών δαπανών ή ενότητων εργασίας) ή μεταφορά κονδυλίων σε μη εγκεκριμένη -με μηδενικό προϋπολογισμό κατά την ένταξη-, αλλά επιλέξιμη κατηγορία δαπάνης, ποσού μεγαλύτερου του 5% επί του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου)

Κάθε αίτημα τροποποίησης μείζονος σημασίας υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) τουλάχιστον τριάντα (30) ημερολογιακές ημέρες πριν την ημερομηνία λήξης του έργου, όπως αυτή προκύπτει βάσει της Απόφασης ένταξης, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν παρατάσεων που έχουν εγκριθεί. Στα αιτήματα αυτά αποτυπώνονται με ευδιάκριτο τρόπο οι προτεινόμενες αλλαγές σε σχέση με τα εκάστοτε ισχύοντα στοιχεία της Απόφασης ένταξης και επισυνάπτονται όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα έγγραφα ή δικαιολογητικά με τα οποία τεκμηριώνεται η αναγκαιότητά τους.

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου **επιτρέπεται η υποβολή μέχρι δύο (2) αιτημάτων τροποποίησης μείζονος σημασίας** εξετάζονται από την Επιτροπή Τροποποιήσεων Έργων της Δράσης η οποία συστήνεται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας/ Υπουργού Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων. Στην Απόφαση αυτή περιγράφονται τυχόν πρόσθετες αρμοδιότητες της Επιτροπής, πέραν των όσων ανατίθενται στην παρούσα και ορίζονται τα μέλη της που μπορούν να προέρχονται από στελέχη της ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, του ΕΦ ή/ και το Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών. Η εξέταση των αιτημάτων των δικαιούχων από την Επιτροπή Τροποποιήσεων γίνεται μετά από σχετική εισήγηση του ΕΦ. Στην περίπτωση τροποποίησης του φυσικού αντικείμενου, και εφόσον απαιτηθεί, η Επιτροπή είναι δυνατό να ζητήσει γνωμοδότηση από μέλος του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών.

Η τροποποίηση εγκρίνεται ή απορρίπτεται ή γίνεται εν μέρει δεκτή με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας με βάση την εισήγηση – γνωμοδότηση της Επιτροπής. Η απόφαση καταχωρείται στο ΠΣΚΕ με ευθύνη του ΕΦ.

Το αποτέλεσμα της διαδικασίας εξέτασης κάθε αιτήματος τροποποίησης μείζονος σημασίας κοινοποιείται στο δικαιούχο μέσω του ΠΣΚΕ.

Β. Τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου, επιτρέπονται χωρίς αριθμητικό περιορισμό τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας ως ακολούθως:

1. Αντικατάσταση μέλους της ομάδας έργου από ένα ή περισσότερα μέλη με ισότιμα προσόντα
2. Τροποποίηση του οικονομικού αντικείμενου που επηρεάζει επιμέρους στοιχεία του αρχικώς εγκεκριμένου συνολικού προϋπολογισμού δικαιούχου του έργου σε ποσοστό μικρότερο του 25% (π.χ. μεταφορά δαπάνης εντός της ίδιας κατηγορίας ή ενότητας εργασίας ή μεταξύ κατηγοριών δαπανών ή ενοτήτων εργασίας του δικαιούχου, μεταφορά κονδυλίων σε μη εγκεκριμένη -με μηδενικό προϋπολογισμό κατά την ένταξη- αλλά επιλέξιμη κατηγορία δαπάνης, ποσού μέχρι 5% του συνολικού προϋπολογισμού του δικαιούχου).

Οι τροποποιήσεις ήσσονος σημασίας μπορούν να πραγματοποιηθούν με ευθύνη των δικαιούχων σε όλη την διάρκεια του έργου χωρίς προηγούμενη έγκριση. Συνοδεύουν το επερχόμενο Αίτημα επαλήθευσης – πιστοποίησης, και υποβάλλονται μέσω του ΠΣΚΕ, όπου και αποτυπώνονται με ευδιάκριτο τρόπο οι προτεινόμενες αλλαγές σε σχέση με το εκάστοτε ισχύοντα στοιχεία της Απόφασης ένταξης. Η αποδοχή τους τελεί υπό την έγκριση του οργάνου που διενεργεί την επαλήθευση-πιστοποίηση, και το οποίο εξετάζει την πλήρωση των προϋποθέσεων που αναφέρονται ανωτέρω για το χαρακτηρισμό κάποιας τροποποίησης ως ήσσονος σημασίας και τη συμμόρφωσή τους με τους υπόλοιπους όρους της παρούσας Πρόσκλησης.

Γ. Τροποποιήσεις που αφορούν σε στοιχεία του δικαιούχου

Στο πλαίσιο της υλοποίησης του έργου και εφόσον πραγματοποιείται μεταβολή των στοιχείων του, όπως ενδεικτικά:

1. Μεταβολή επωνυμίας ή /και νομικής μορφής
2. Αλλαγή Νόμιμου Εκπροσώπου
3. Μεταβολή εταιρικής/ μετοχικής σύνθεσης
4. Μεταβολή της έδρας ή/ και μετεγκατάσταση της ενισχυθείσας δραστηριότητας

ο δικαιούχος υποχρεούται να ενημερώνει τον ΕΦ μέσω εισαγωγής των νέων δεδομένων στα αντίστοιχα πεδία του ΠΣΚΕ. Οι ανωτέρω τροποποιήσεις ελέγχονται και εγκρίνονται από τον ΕΦ, και εφόσον απαιτείται, τροποποιούνται τα στοιχεία της Απόφασης ένταξης και ενημερώνεται σχετικά ο δικαιούχος μέσω του ΠΣΚΕ.

Δ. Άλλες τροποποιήσεις

Κάθε άλλο θέμα ή τροποποίηση που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως μείζονος ή ήσσονος σημασίας και δεν αφορά σε μεταβολή των στοιχείων του δικαιούχου εξετάζεται από την Επιτροπή Τροποποιήσεων.

Πέραν των ανωτέρω τροποποιήσεων που πραγματοποιούνται μετά από Αίτημα του δικαιούχου, είναι δυνατή η τροποποίηση της Απόφασης ένταξης έργου που χρηματοδοτείται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης με πρωτοβουλία του ΕΦ (π.χ. οριζόντια τροποποίηση που αφορά στην παράταση της χρονικής διάρκειας υλοποίησης των έργων).

I.1.13 – ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΡΓΩΝ

Η ολοκλήρωση και παραλαβή έργου, για το οποίο έχει πραγματοποιηθεί επαλήθευση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, γίνεται από τον ΕΦ. Ο ΕΦ μεριμνά για την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης του έργου και την κοινοποίησή της στο Δικαιούχο.

Απαραίτητες προϋποθέσεις για την ολοκλήρωση και παραλαβή του έργου είναι:

- η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου μέσα από την υλοποίηση των προβλεπόμενων παραδοτέων και την επίτευξη των βασικών στόχων του έργου ή ο προσδιορισμός των επιμέρους παραδοτέων τα οποία δεν ολοκληρώθηκαν πλήρως ή εν μέρει
- η τήρηση από τους δικαιούχους των υποχρεώσεων που περιγράφονται στην Απόφαση Ένταξης
- η συμμόρφωση των δικαιούχων με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/ επιθεωρήσεων/ ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στο έργο

Στο πλαίσιο της έκδοσης της Απόφασης Ολοκλήρωσης:

- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του φυσικού αντικειμένου (παραδοτέα και στόχοι του έργου)
- βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του οικονομικού αντικειμένου και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης δαπανών (συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη) που έχει πραγματοποιηθεί στο σύνολο του έργου
- ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας συνεισφοράς και αποτυπώνονται ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό
- καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα του έργου
- βεβαιώνεται η επίτευξη της τιμής στόχου των δεικτών του έργου
- διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων των δικαιούχων που τίθενται στην Απόφαση Ένταξης
- διαπιστώνεται η συμμόρφωση των δικαιούχων με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/ επιθεωρήσεων/ ελέγχων που έχουν διενεργηθεί στο έργο
- καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην Απόφαση Ένταξης

I.1.14 – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

I.1.14.1 – ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΔΙΑΣΤΗΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Οι δικαιούχοι των οποίων τα έργα χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης, πρέπει να τηρούν τις παρακάτω υποχρεώσεις:

- να τηρούν τους όρους της υπαγωγής (Απόφασης ένταξης)
- να τηρούν την Ενωσιακή και Εθνική Νομοθεσία κατά την εκτέλεση του έργου και ιδίως όσον αφορά την αειφόρο ανάπτυξη, την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, τη μη διάκριση και την προσβασιμότητα Ατόμων με Αναπηρίες (ΕΕ 1303/2013/17.12.2013, Άρθρο 7)
- να μην μεταβάλουν την εταιρική τους σύνθεση ως προς τα πρόσωπα ή τα ποσοστά συμμετοχής τους, χωρίς να προηγείται επίσημη ενημέρωση του ΕΦ
- να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για το έργο ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται
- να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες, για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) με τα δεδομένα και έγγραφα του έργου που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων

- vi. να μην λαμβάνουν ενίσχυση από άλλο εθνικό ή κοινοτικό πρόγραμμα για την υλοποίηση του έργου ή τμήματος αυτού ή/και τμήμα των επιλέξιμων δαπανών κατά παράβαση των περιορισμών σώρευσης κρατικών ενισχύσεων
- vii. να μην μεταβιβάζουν ή αντικαθιστούν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, χωρίς την έγκριση του ΕΦ
- viii. να τοποθετήσουν μέχρι την ολοκλήρωση του έργου σε εμφανές σημείο των εγκαταστάσεων τους αφίσα, (πινακίδα ενημέρωσης) σύμφωνα με τον Επικοινωνιακό Οδηγό 2014-2020 (σε ελάχιστο μέγεθος Α3) αναφορικά με τη συνδρομή του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης στην υλοποίηση του έργου τους, σύμφωνα με τις προδιαγραφές που θα υποδειχθούν
- ix. να κάνουν αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους μέσω της παρούσας Πρόσκλησης, χρησιμοποιώντας το κατάλληλο λεκτικό, αλλά και τα σχετικά λογότυπα που θα τους υποδειχθούν από τον ΕΦ ή/ και την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π., σε κάθε είδους ενέργεια δημοσιότητας που αφορά στο έργο (π.χ. ανακοινώσεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, παρουσιάσεις σε ημερίδες και συνέδρια, επιστημονικές εργασίες σε εθνικά και διεθνή περιοδικά, εκδηλώσεις), καθώς και με την ανάρτηση στον δικτυακό τόπο τους
- x. να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στο κατάλογο των πράξεων του Ε.Π. που δημοσιοποιεί η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Ε.Π. (ή εναλλακτικά ο ΕΦ), στις διαδικτυακές πύλες www.antonistatikotita.gr, www.espa.gr, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 115 και στο Παράρτημα XII του Καν. 1303/2013, και στο οποίο αναφέρονται: η ονομασία του δικαιούχου και της πράξης, σύντομη της πράξης, ημερομηνία έναρξης της πράξης, καταληκτική ημερομηνία πράξης, συνολική επιλέξιμη δαπάνη, ποσοστό συγχρηματοδότησης, ταχυδρομικός κώδικας, ή άλλη κατάλληλη ένδειξη της τοποθεσίας, χώρα, ονομασία της κατηγορίας παρέμβασης της πράξης.

1.1.14.2 – ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Επίσης οι δικαιούχοι θα πρέπει, με κύρωση την υποχρέωση επιστροφής της δημόσιας χρηματοδότησης, πλέον τόκων και μέχρι πλήρους εξοφλήσεως, να τηρούν τις ακόλουθες υποχρεώσεις:

- i. να παρέχουν στοιχεία για την αποτίμηση της επίτευξης των γενικών και ειδικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος και της Στρατηγικής Έξυπνης Έξειδίκευσης (RIS³)
- ii. μετά την ένταξή τους και **για τρία (3) έτη μετά την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της επιχορήγησης** να τηρούν όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου και να τα θέτουν στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων του Δημοσίου (ΕΦ, ΕΥΔ ΕΠΑΝΕΚ, ΕΥ Αρχή Πιστοποίησης, ΕΔΕΛ) ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος και τούτο ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών του έργου. Τα ανωτέρω στοιχεία και δικαιολογητικά έγγραφα διατηρούνται είτε υπό τη μορφή πρωτοτύπων, ή επικαιροποιημένων αντιγράφων των πρωτοτύπων ή σε κοινώς αποδεκτούς φορείς δεδομένων, περιλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εκδόσεων των πρωτότυπων εγγράφων ή εγγράφων που υπάρχουν μόνο σε ηλεκτρονική μορφή.
- iii. να διατηρούν αναρτημένη την πινακίδα ενημέρωσης για τρία (3) έτη μετά την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της επιχορήγησης
- iv. ειδικά οι ερευνητικοί οργανισμοί που είναι δικαιούχοι έργων που έχουν υπαχθεί στην παρούσα Δράση και η χρηματοδότησή τους στο πλαίσιο του έργου έχει χαρακτηριστεί ως μη κρατική ενίσχυση, πρέπει με βάση την Εγκύκλιο 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016 της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων να διαχωρίζουν σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση τις οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες που ασκούν, και να παρέχουν τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της κατανομής μεταξύ των.

Σε περίπτωση που λόγω μη τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων προτείνεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση ποσών που έχουν καταβληθεί αχρεωστήτως ή παρανόμως, τα προς ανάκτηση ποσά είναι αναλογικά προς την περίοδο για την οποία δεν εκπληρώθηκαν οι απαιτήσεις.

I.1.14.3 – ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΗΡΗΣΗΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Ο ΕΦ στο πλαίσιο της σχετικής πράξης εκχώρησης αρμοδιοτήτων αναλαμβάνει όλες τις ενέργειες, οι οποίες απαιτούνται για την παρακολούθηση της τήρησης των υποχρεώσεων των δικαιούχων και για το προβλεπόμενο χρονικό διάστημα που εκτείνεται και μετά την ολοκλήρωση των έργων.

Οι επαληθεύσεις περί της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των δικαιούχων διενεργούνται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται στην υπ. αριθμ. 126829/ΕΥΘΥ 1217/08.12.2015 (Β 2784) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (και ιδίως το Άρθρο 5 αυτής).

I.1.14.4 – ΠΑΡΑΤΥΠΙΕΣ – ΔΙΑΚΟΠΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΑΝΑΚΤΗΣΗ

Επισημαίνεται ότι οι όροι υλοποίησης του έργου όπως ορίζονται στην απόφαση ένταξης είναι ουσιώδεις. Οποιαδήποτε τροποποίηση θα πρέπει να συντελείται όπως ορίζεται στο σημείο I.1.12 ανωτέρω, διαφορετικά οποιαδήποτε μονομερής αλλαγή από το δικαιούχο χωρίς προηγούμενη έγκριση από τον ΕΦ συνιστά βάσιμη αιτία διακοπής χρηματοδότησης του έργου. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνέπεια αυτής της αλλαγής δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την αναγνώρισή τους από τον ΕΦ. Υποτροπή του δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της απόφασης ένταξης του έργου στο πρόγραμμα και μετακύλιση σε αυτό των δημοσιονομικών επιπτώσεων.

Σε ότι αφορά σε παρατυπίες, διακοπή της ενίσχυσης καθώς και σε ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών ισχύουν τα όσα αναφέρονται

- στο Άρθρο 22 του Ν. 4314/2014 (Α 265) ως ισχύει στην υπ. αριθμ. 126829/ΕΥΘΥ 1217/08.12.2015 (Β2784) Κοινή Απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Οικονομικών «Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014–2020, σύμφωνα με το αρ. 22 του Ν. 4314/2014»

Σημειώνεται ότι η ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ, στο πλαίσιο της Εθνικής και Ευρωπαϊκής Πολιτικής για την καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις θα διαβιβάζει στοιχεία που περιέχουν υπόνοια απάτης στις αρμόδιες αρχές. Λεπτομερής αναφορά για την «Καταπολέμηση της απάτης στις διαρθρωτικές δράσεις» υπάρχει στην ιστοσελίδα του ΕΣΠΑ (www.espa.gr) και συγκεκριμένα στον σύνδεσμο <https://www.espa.gr/el/Pages/staticAntiFraudPolicy.aspx>.

I.1.15 – ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ

Η έναρξη υποβολής προτάσεων μέσω του ΠΣΚΕ ορίζεται η XXXXX και ώρα XXXXX.
Η λήξη υποβολής προτάσεων στο ΠΣΚΕ ορίζεται η XXXXX και ώρα XXXXX.

Καθ' όλη τη διάρκεια υποβολής προτάσεων θα λειτουργεί helpdesk στην ηλεκτρονική διεύθυνση XXXXXXXXX για την υποβοήθηση των δικαιούχων στη χρήση του ΠΣΚΕ.

Το Έντυπο Υποβολής, η παρούσα πρόσκληση και τα Παραρτήματά της καθώς και το σχετικό εθνικό και κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο, θα αναρτηθούν στους παρακάτω δικτυακούς τόπους:

- του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού (www.mindev.gov.gr)
- της ΕΥΔ ΕΠΑνΕΚ (www.antonistikotita.gr)
- της ΓΓΕΤ www.gsrt.gr
- της ΕΥΔΕ ΕΤΑΚ (www.eyde-etak.gr)
- του ΕΣΠΑ (www.espa.gr)
- του ΠΣΚΕ (www.ependyseis.gr)

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να υποβάλλουν ερωτήσεις στην ηλεκτρονική διεύθυνση XXXX
Οι ερωτήσεις και οι αντίστοιχες απαντήσεις θα δημοσιεύονται παραπάνω δικτυακούς τόπους, αποτελώντας έτσι νέο Παράρτημα του παρόντος Οδηγού.